

Územný plán obce Červenica

Zadanie

pre vypracovanie Územného plánu obce
Červenica

December 2024

Základné údaje:

Obstarávateľ: obec Červenica, Obecný úrad č. 41, 082 07 Tuhina

Poverený obstarávaním: Ing.arch.Vladmír Debnár, reg. č. 424 ÚÚPaV SR,

Spracovateľ ÚPD obce: Ing. arch. Dušan Burák, CSc.

Dátum spracovania: december 2024

Obec Červenica ako orgán územného plánovania garantujúci miestne záujmy schvaľuje v zmysle § 6 zákona č. 200/2022 Z.Z. o územnom plánovaní v znení neskorších predpisov vypracované zadanie.

V Červenci dňa .....
(pečiatka a podpis)

Marián Zeleňák
starosta obce Červenica

Obsah

Základné údaje:	2
1. Priemet územia obce:	4
2. Dôvody obstarania územného plánu obce:	6
3. Určenie hlavných cieľov a princípov územného rozvoja obce vyplývajúce z Koncepcie územného rozvoja regiónu:	6
3.1. Hlavné ciele a princípy:	6
3.2. Požiadavky na riešenie vyplývajúce zo záväznej časti ÚPN VÚC Prešovsk. kraja:	8
4. Identifikácia hlavných problémov a stretov v území obce:	18
5. Požiadavky na riešenie vyplývajúce z demografických, sociálnych, ekonomických a environmentálnych potrieb obce:	19
5.1. Základné demografické údaje a prognózy, tendencie a predpoklady vývoja obyvateľstva:	19
5.2. Požiadavky na zabezpečenie rozvoja bývania, sociálneho bývania a nájomného bývania:	22
5.3. Požiadavky na zabezpečenie rozvoja sociálnej vybavenosti a sociálnych služieb, rozvoja školstva, zdravotníckych služieb, a rozvoja športu, rekreácie a cestovného ruchu:	23
5.4. Požiadavky z hľadiska tendencie a rozvoja ekonomickej a hospodárskej oblasti:	25
5.5. Požiadavky na riešenie rozvoja miestnych systémov dopravy a na zabezpečenie technickej vybavenosti a civilná ochrana obyvateľstva:	27
5.6. Požiadavky na zabezpečenie ochrany prírody a krajiny ekologickej stability a ochrany a využiteľnosti prírodných zdrojov:	31
5.7. Požiadavky na zabezpečenie ochrany a starostlivosti o životné prostredie a požiadavky na zabezpečenie adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy:	32
6. Hlavné požiadavky na územie obce z hľadiska priestorového usporiadania územia a funkčného využívania územia:	34
6.1. Požiadavky z hľadiska širších územných vzťahov:	34
6.2. Požiadavky z hľadiska priestorového usporiadania a funkčného využívania územia:	35
7. Požiadavky na ochranu kultúrneho dedičstva:	36
8. Požiadavky na obsah a rozsah riešenia:	37
8.1. Požiadavky na obsah územného plánu obce (§12 Vyhlášky č. 392/2023 Z.z.):	37
8.2. Požiadavky na spôsob spracovania územného plánu obce (§13 Vyhlášky č.392/23 Z.z.):	39
8.3. Požiadavky na metodiku a minimálny požadovaný rozsah a usporiadanie údajov záväznej textovej časti územného plánu (podľa Vyhlášky č. 153/2024 Z.z.o štandardoch a metodike spracovania územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov):	40
8.4. Požiadavky na vymedzenie plôch pre verejnoprospešné stavby:	41
9. Informácie o potrebe vypracovania variantného návrhu riešenia:	42

1. Priemet územia obce

Základné údaje o obci

Kód obce	
Názov okresu	524301
Názov kraja	Prešov
Štatút obce	Prešovský
Prvá písomná zmienka o obci(rok)	Obec
Nadmorská výška stredu obce	1427
Celková výmera územia obce	578 m. n. m
Počet obyvateľov (r. 2023)	1780 ha (17.8 km ²)
Hustota obyvateľstva na km ²	1093
	60,93

Riešené územie je vymedzené katastrálnym územím obce Červenica.

Obec Červenica patrí do Vyššieho územného celku Prešovského samosprávneho kraja a je súčasťou okresu Prešov. Patrí do regiónu Šariš. Nachádza sa približne 27,5 km od okresného mesta Prešov. Územie okresu Prešov leží v Šarišskej vrchovine, na západnej časti Slanských vrchov, v severnej časti Košickej kotliny, vo východnej časti Spišsko-šarišského medzihoria a na severnom okraji pohoria Čierna hora.

Obec Červenica susedí zo severnej strany s obcou Zlatá Baňa, z východnej strany s obcou Zámotov, z južnej s obcou Opiná a zo západnej s obcou Lučiná. Nadmorská výška obce je 578 m.n.m. Obec je situovaná v údolí potoka Červenica a potoka Jedľovec. Na území sa nachádza niekoľko turistických atrakcií. Najznámejšou turistickou atrakciou sú Slovenské opáľové bane. Patria medzi najstaršie opáľové bane na svete. Ich história siaha až do predrímskych čias.

Prvá písomná zmienka o obci Červenica je z roku 1427. Je uvedená pod názvom Vereswagas a bola v majetku Jána Kecera. Jej ďalší názov bol v roku 1773 Czerwenicza a v roku 1786 Čerwenica(maďarsky Vörösvágás). V 18. storočí patrila kráľovskej komore. V roku 1427 bola zdanená z 62 port(základná daňová jednotka v Uhorsku). V roku 1787 v nej žilo 503 obyvateľov(69 domov) a v roku 1828 v nej žilo 536 obyvateľov(70 domov).

Obec Červenica patrí medzi obce s počtom obyvateľov 1093 k 31.12.2023. Celková rozloha katastrálneho územia obce je 1779,8684 ha, priemerná hustota osídlenia je tak 60,93 obyvateľov na 1 km².

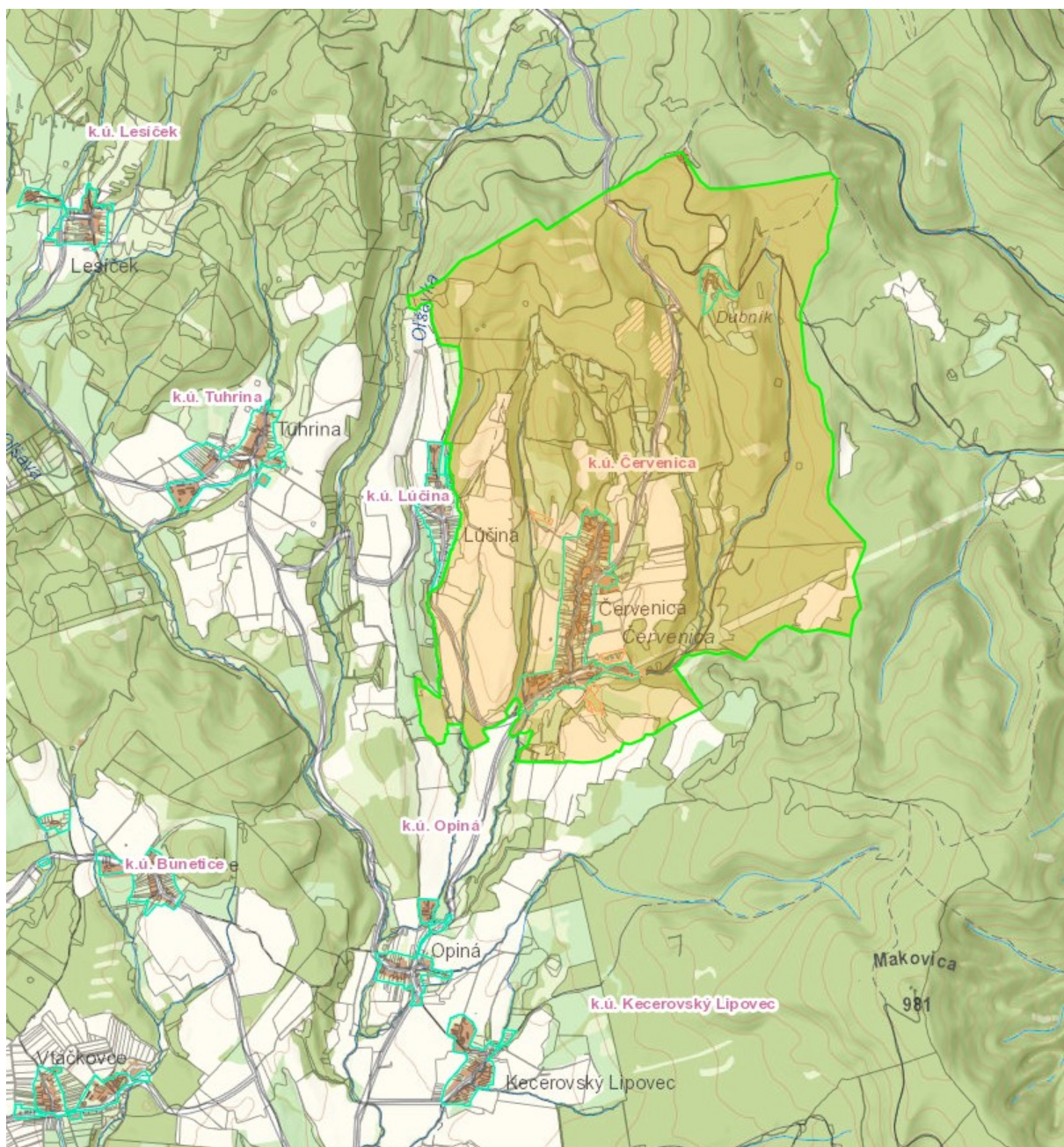
Obec Červenica má z hľadiska urbanistickej zástavby typy uličnej a zmiešanej zástavby. Z hľadiska urbanistickej štruktúry je to typická cestná obec. Hlavná ulica (cesta III. triedy) je situovaná v severo-južnom smere. Rozvoj obce začal od hlavnej cesty uličnou zástavbou rodinných domov. Neskôr vznikla ďalšia ulica z pravej strany, kde pokračoval typ uličnej zástavby. Postupne sa obec rozširovala zmiešanou zástavbou. V Červenci sa v minulosti nachádzala aj stará banská osada Dubník. Nachádza sa konkrétne v Slanských vrchoch. Dnes je po nej zanechaný len banícky dom v poškodenom stave.

Podľa vývoja obce sa z hľadiska urbanistickej štruktúry rozvíjala lineárnou formou radenia zástavby, koncipovaním v teréne(celá ľavá uličná os obce) a v minulosti bol vidieť aj náznak šošovkovitej formy zástavby od Kostola sv. Mikuláša smerom na sever. Táto zástavba sa aj

ponechala. Pomedzi hlavnej cesty III. triedy je typ jednopodlažnej zástavby so sedlovou strechou.

Obec má úsilie o vývoj v ekonomickej, sociálnej, technologickej a ekologickej oblasti. Má snahu o splnenie hlavných faktorov rozvoja a o vyriešenie hlavných disparít územia. Obec má snahu zohľadniť priority Národnej stratégie regionálneho rozvoja SR. Na základe vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja. Pre tento rozvoj obce pomôže k spracovaniu Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červenica na roky 2015-2020 (PHSR).

Obrázok č. 1: Vymedzenie hranice riešeného územia

Zdroj: Katastrálna mapa 2024

2. Dôvody obstarania územného plánu obce

Dôvodom obstarania Územného plánu obce Červenica je získanie právne účinného nástroja územného plánovania na vecnú a časovú koordináciu činností ovplyvňujúcich celkovú kvalitu jednotlivých zložiek životného prostredia obce, jej ekologickú stabilitu a kultúrohistorické hodnoty.

Podkladom pre spracovanie Zadania je podľa §17 2.veta zákona 200/2022 Z. z. o územnom plánovaní je Správa o stave územnoplánovacej dokumentácie schválená Obecným zastupiteľstvom v Červenci.

Hlavným dôvodom obstarania nového územného plánu obce (skr. ÚPN O) je potreba spracovania ÚPD pre obec Červenica v súlade so zákonom č. 200/2022 Z.z. o územnom plánovaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ÚP“) a Vyhlášky č. 392/2023 Z.z. o obsahu a spôsobe spracovania územnoplánovacej dokumentácie a o územnoplánovacích podkladoch a všeobecných požiadavkách na priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia (ďalej len „Vyhláška“) ako základný podklad pre ďalší rozvoj obce Červenica.

Dôvodom pre obstaranie ÚPN O je potreba posúdiť a overiť súčasné smerovanie územného rozvoja v obci Červenica vo vzťahu k smerovaniu celého regiónu Šariš, overiť podmienky zmien a navrhnúť možné riešenia vybraných problémov a javov na území obce, ktoré môžu ovplyvniť alebo podmieniť priestorové usporiadanie územia a funkčné využívanie územia.

Podkladom pre spracovanie územnoplánovacej dokumentácie je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Červenica na roky 2015 – 2020.

Zadanie pre vypracovanie dokumentácie Územného plánu obce Červenica bude po schválení Obecným zastupiteľstvom obce Červenica základným zadávacím dokumentom, ktorý stanoví hlavné ciele a požiadavky, obsah, rozsah a formu spracovania územnoplánovacej dokumentácie obce v súlade so zákonom o ÚP.

3. Určenie hlavných cieľov a princípov územného rozvoja obce vyplývajúce z Koncepcie územného rozvoja regiónu.

3.1. Hlavné ciele a princípy.

Hlavným cieľom ÚPN O je navrhnúť vyvážený a trvaloudržateľný územný rozvoj obce Červenica z hľadiska demografických, sociálnych a ekonomických východísk podmieňujúcich územný rozvoj, z hľadiska rozvoja dopravnej a technickej infraštruktúry, ochrany životného prostredia a ochrany prírody, navrhnúť sídelný rozvoj funkčných zložiek s dôrazom na ďalšie funkčné zložky: sídelná štruktúra, dopravná a technická vybavenosť, výroba a životné prostredie s určením ekonomického, sociálneho, environmentálneho a kultúrneho potenciálu s ohľadom na limity a obmedzenia rozvoja v území.

Hlavnými princípmi vyplývajúcimi z postavenia obce Červenica v územnom priestore Prešov a okolia vyplývajúce z Územného plánu veľkého územného celku Prešovského kraja sú:

1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta Prešov a okolitých vidieckych obcí a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností,
2. zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby utvorenej okolitej krajiny; zachovať utváraný typ zástavby a zohľadňovať regionálne národopisné špecifiká,
3. územie obce Červenica považovať za vidiecku oblasť, kde je potrebné riešiť problémy ako : negatívny vývoj migračného pohybu obyvateľstva, rýchle starnutie obyvateľstva, nepriaznivá štruktúra UoZ podľa klasifikácie zamestnaní, neuspokojený dopyt po nájomnom bývaní, slabšia kvalita miestnych komunikácií, nedobudované niektoré úseky chodníkov a miestnych komunikácií, nedobudovaná základná technická infraštruktúra, slabšia dostupnosť služieb priamo v obci , nevýhodná poloha obce vzhľadom na nadradenú dopravnú infraštruktúru (diaľnica, železnica), málo rozvinutá miestna hospodárska základňa, nevýhodná poloha obce pomerne ďaleko od centier zamestnanosti (urbánnych centier).
4. vyriešiť a skvalitniť rozvoj priestoru obce Červenica, ako jeden prosperujúci, atraktívny, kultúrny, integrovaný, podporovaný funkčnou infraštruktúrou a dostupnou občianskou vybavenosťou harmonicky spojenou so sídlom pri využívaní jeho dostupného potenciálu (prírodný, kultúrny, ekonomický, sociálny...),

Cieľmi riešenia územného rozvoja obce Červenica, ktoré vyplývajú zo zásad, väzieb, vzťahov, stavieb vo verejnom záujme, krajinnej infraštruktúry vo verejnom záujme a ďalších konkrétnych požiadaviek na riešenie územie obce sú:

- zosúladiť obsah a rozsah územného plánu obce Červenica s platnou územnoplánovacou legislatívou,
- rešpektovať a rozpracovať v riešení ÚPN O vyššiu nadradenú územnoplánovaciu dokumentáciu – Územný plán veľkého územného celku Prešovského kraja resp. Konceptiu územného rozvoja regiónu Prešovského kraja,
- systematicky a nepretržite vytvárať podmienky pre udržateľný územný rozvoj obce Červenica tak, aby územie bolo využívané efektívne, bezpečne, ekonomicky, esteticky, eticky a demokraticky s ohľadom na prírodné, historické a kultúrne dedičstvo, ochranu a kvalitu životného prostredia a kvalitu života obyvateľov,
- stanoviť podmienky (regulatívy a limity) pre efektívnu a udržateľnú štruktúru osídlenia so zreteľom na miestne danosti, charakter prírodnej a sídelnej štruktúry a dostupnosť verejnej dopravnej infraštruktúry a technickej infraštruktúry,
- vytvoriť podmienky pre efektívne a udržateľné využívanie prírodných zdrojov v území s prihliadnutím na ochranu a trvalo udržateľné využívanie poľnohospodárskej pôdy a ochranu lesných pozemkov pred ich využívaním,
- **vytvoriť kvalitné nediskriminačné podmienky pre život obyvateľstva tak, aby nedochádzalo k vytváraniu priestorovo segregovaných alebo separovaných lokalít s koncentráciou generačne reprodukovanej chudoby vrátane podmienok na ich odstránenie,**

- dbať na zachovanie a rozvoj historického a kultúrneho dedičstva,
- zachovať a zlepšiť životné prostredie, zachovať biodiverzitu a vytvárať ekologickú stabilitu a konektivitu aj v súvislosti s adaptáciou na zmenu klímy, ochranu prírody a ochranu a tvorbu krajiny,
- zlepšovať a zachovávať vzhľad miesta a krajiny,
- uplatniť vyvážený environmentálny prístup k priestorovému usporiadaniu územia a funkčnému využívaniu územia,
- rešpektovať a zohľadniť vzťahy a väzby na susedné obce a ich rozvoj v rámci riešenia širších väzieb.

Špecifické ciele návrhu rozvoja územia obce Červenica v rámci územného plánu obce sú formulované nasledovne:

- stanoviť zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využitia územia, pre umiestnenie verejného dopravného vybavenia a verejného technického vybavenia, ako aj
- ďalších zásad a regulatívov starostlivosti o životné prostredie, ochranu a využívanie prírodných zdrojov, ochranu a tvorbu krajiny, vytváranie a udržiavanie ekologickej stability, ochranu kultúrohistorických hodnôt,
- navrhnuť reguláciu s rešpektovaním únosnosti krajiny, jej limitov a potenciálov (priestorové, ekologické, kultúrno-historické limity a limity ochrany prírody) s priemetom do regulácie v územnom pláne obce za účelom riadenia územného rozvoja, stavebných a iných antropogénnych činností v území, ako základný nástroj pre usmerňovanie a koordinovanie všetkých činností človeka,
- overiť priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia obce Červenica s dôrazom na krajinu ako komplexný systém priestoru, polohy, georeliéfu a všetkých ostatných vzájomne funkčne prepojených hmotných prvkov, prirodzených aj vytvorených a pretvorených človekom a javov v krajine vyplývajúcich z ich väzieb, ktorý je výsledkom vzájomného pôsobenia prírodných a ľudských procesov, faktorov a činností, je priestorom pre existenciu ľudí a ostatných organizmov v ich súlade tak, aby bola zabezpečená rozmanitosť prírodného, kultúrneho a historického dedičstva a zachovaná ekologická rovnováha,
- navrhnuť hmotovo-priestorovú štruktúru so snahou o čo najcitlivejšie zakomponovanie funkcií do dlhoročne sa vyvíjajúcej zástavby obce v symbióze urbanizovaného a krajinného prostredia,
- navrhnuť systém verejnej dopravy s cieľom skvalitnenia dopravnej infraštruktúry aj s ohľadom aj na budovanie cieľového turistického miesta v rámci širšieho regiónu.

3.2. Požiadavky na riešenie vyplývajúce zo záväznej časti ÚPN VÚC Prešovsk. kraja.

Základnou ÚPD je **Územný plán veľkého územného celku Prešovského kraja v znení Aktualizovaného znenia** zverejneného na web stránke Prešovského samosprávneho kraja.

V r. 2019 bol nový ÚPN Prešovského samosprávneho kraja schválený uznesením č.268 a 269/2019 a vydala sa jeho záväzná časť VZN PSK pod č.77/2019.

V záväznej časti sú nasledovné záväzné regulatívy a VPS územného rozvoja Prešovského samosprávneho kraja:

1. Zásady a regulatívy štruktúry osídlenia, priestorového

usporiadania

osídlenia a zásady funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja

urbanizácie

1.1 V oblasti medzinárodných, celoštátnych a nadregionálnych vzťahov

- 1.1.4. Podporovať sídelné prepojenie územia kraja na medzinárodnú sídelnú sieť rozvojom urbanizačných rozvojových osí pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného významu.
- 1.1.7. Podporovať vytváranie nadnárodnej siete spolupráce medzi jednotlivými mestami, regiónmi a ostatnými aktérmi územného rozvoja v Prešovskom kraji a okolitých štátoch, s využitím väzieb jednotlivých sídiel a sídelných systémov v euroregiónoch a ďalších oblastiach cezhraničnej spolupráce, v súlade s dohodami a zmluvami regionálneho charakteru vo väzbe na medzivládne dohody.

1.2. V oblasti regionálnych vzťahov

- 1.2.1. Rozvoj Prešovského samosprávneho kraja vytvárať polycentricky vo väzbe na rozvojové osi, centrá a ťažiska osídlenia v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry.
- 1.2.2. Podporovať rozvoj centier osídlenia podľa Koncepcie územného rozvoja Slovenska v znení jeho zmien z roku 2011:
  - 1.2.2.1. 1. skupiny, 1. podskupiny – Prešov.
  - 1.2.2.8. 5. skupiny – Hanušovce nad Topľou, Podolíne, Spišská Stará Ves, Veľký Šariš.
- 1.2.5. Podporovať rozvojové osi podľa KURS:
  - 1.2.5.1. Prvého stupňa:
    - 1.2.5.2.2. Košicko – prešovskú rozvojovú os:
hranica s Poľskou republikou – Svidník – Prešov – hranica PSK/KSK – Košice.
- 1.2.7. Sídelnú štruktúru kraja formovať ako kompaktný, vzájomne previazaný hierarchický systém osídlenia rešpektujúci prírodné, krajinné a historické danosti územia a rozvojové plochy umiestňovať predovšetkým v nadväznosti na zastavané územia.
- 1.2.8. Podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území predovšetkým v územiach intenzívnej urbanizácie založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka.
- 1.2.9. Vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráм podporou verejného dopravného a technického vybavenia.
- 1.2.10. V záujme vytvorenia charakteristického architektonického výrazu, predovšetkým rekreačných území, pri realizácii stavieb zohľadňovať regionálnu znakovosť s využitím dostupných prírodných materiálov.
- 1.2.13. Rešpektovať podmienky vyplývajúce zo záujmov obrany štátu v okresoch Bardejov, Humenné, Kežmarok, Levoča, Medzilaborce, Poprad, Prešov, Sabinov, Snina, Stará Ľubovňa, Stropkov, Svidník a Vranov nad Topľou.
- 1.2.17. V oblasti civilnej ochrany obyvateľstva vytvárať územnotechnické podmienky pre zariadenia na ukrývanie obyvateľstva v prípade ohrozenia.
- 1.2.18. Rešpektovať územnotechnické požiadavky na požiarnu ochranu obyvateľstva.
- 1.3. V oblasti štruktúry osídlenia**
- 1.3.1. Podporovať sídelný rozvoj vychádzajúci z princípov trvalo udržateľného rozvoja, zabezpečujúceho využitie územia aj pre nasledujúce generácie bez obmedzenia schopnosti budúcich generácií uspokojovať vlastné potreby.
- 1.3.2. Rešpektovať pri rozvoji osídlenia prírodné zdroje, poľnohospodársku pôdu, podzemné a povrchové zásoby pitnej vody, ako najvýznamnejšie determinanty

rozvoja územia.

1.3.3. Územný a priestorový rozvoj orientovať prednostne na intenzifikáciu zastavaných území, na zvyšovanie kvality a komplexity urbánnych prostredí.

1.3.4. Prehodnotiť v procese aktualizácii ÚPN obcí navrhované nové rozvojové plochy a zároveň minimalizovať navrhovanie nových území urbanizácie.

2. Zásady funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja hospodárstva

2.1. V oblasti hospodárstva

2.1.5. Vytvárať podmienky kompaktného rozvoja obcí primárnym využívaním voľných, zastavaných územných častí zastavaného územia obcí. Pri umiestňovaní investícií prioritne využívať revitalizované opustené hospodársky využívané územia (tzv. hnedé plochy – brownfield).

2.2. V oblasti poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a rybného hospodárstva

2.2.1. Podporovať alternatívne poľnohospodárstvo a prírode blízke obhospodarovanie lesov v chránených územiach, v pásmach hygienickej ochrany a v územiach začlenených do územného systému ekologickej stability.

2.2.2. Minimalizovať pri územnom rozvoji možné zábery poľnohospodárskej a lesnej pôdy. Navrhovať funkčné využitie územia tak, aby čo najmenej narúšalo organizáciu poľnohospodárskej pôdy, jej využitie, aby navrhované riešenie bolo z hľadiska ochrany poľnohospodárskej pôdy najvhodnejšie.

2.2.3. Zohľadňovať pri územnom rozvoji výraznú ekologickú a environmentálnu funkciu, ktorú poľnohospodárska a lesná pôda popri produkčnej funkcii plní.

2.2.5. Vo všetkých vyhlásených osobitne chránených územiach s tretím a štvrtým stupňom ochrany prírody a krajiny a v územiach vymedzených biocentier, ktoré sú v kategóriách ochranné lesy, lesy osobitného určenia mimo časti lesov pod vplyvom imisií zaradených do pásiem ohrozenia, rešpektovať ako jednu z hlavných funkcií ekologickú a vodozadržnú funkciu lesov s minimálnym drevoprodukčným významom.

2.3. V oblasti ťažby

2.3.1. Zabezpečiť ochranu nerastných surovín rešpektovaním výhradných ložísk, chránených ložiskových území, ložísk nevyhradených nerastov, ako aj dobývacích území, pri zohľadnení nárastu významu iných spôsobov využívania územia.

2.3.2. Podporovať sanáciu a rekultiváciu opustených ťažobní a lomov, revitalizovať dobývacie priestory s cieľom ich krajinárskeho zakomponovania do okolitého prírodného územia, s funkciou krajiny slúžiacej ako náučné lokality a rešpektovať prirodzenú sukcesiu týchto území. V osobitne chránených územiach ochrany prírody a krajiny postupne utlmiť a ukončiť povrchovú ťažbu nerastných surovín.

2.3.3. Zosúladiť požiadavky na využívanie ložísk nerastných surovín pre potreby rozvoja hospodárstva so záujmami ochrany prírody.

3. Zásady funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja občianskej vybavenosti a sociálnej infraštruktúry

3.1. V oblasti školstva

3.1.1. Podporovať a optimalizovať rovnomerný rozvoj siete škôl, vzdelávacích, školiacich a preškoľovacích zariadení v závislosti na vývoji rastu/poklesu obyvateľstva v území obcí s intenzívnou urbanizáciou.

3.2. V oblasti zdravotníctva

3.2.1. Rozvíjať rovnomerne na území kraja zdravotnú starostlivosť vo všetkých formách jej poskytovania.

3.2.2. Vytvárať podmienky pre rovnocennú dostupnosť nemocničných zariadení a

- zdravotníckych služieb pre obyvateľov jednotlivých oblastí kraja.
- 3.2.3. Vytvárať územno–technické predpoklady pre rozvoj domácej ošetrovateľskej starostlivosti, domovov ošetrovateľskej starostlivosti, geriatrických centier, stacionárov a zariadení liečebnej starostlivosti v priemete celého územia kraja a dopĺňať ich kapacity podľa aktuálnych potrieb.
- 3.2.5. Vytvárať podmienky pre zvyšovanie vzdelanostnej úrovne marginalizovaných skupín obyvateľstva v zdravotníckej oblasti.
- 3.3. V oblasti sociálnych vecí**
- 3.3.2. Vybudovať rovnomernú sieť zariadení sociálnych služieb a terénnych služieb a vytvoriť sieť dostupnú všetkým občanom v sociálnej a hmotnej núdzi v závislosti navývoji počtu obyvateľstva v území.
- 3.3.3. Vytvárať územno–technické podmienky pre nové, nedostatkové či absentujúce druhy sociálnych služieb vhodnou lokalizáciou na území kraja a zamerať pozornosť na také sociálne služby, ktorých cieľom je najmä podpora zotrvania klientov v prirodzenom sociálnom prostredí.
- 3.3.4. Zohľadniť nárast podielu obyvateľov v poproduktívnom veku v súvislosti s predpokladaným demografickým vývojom a zabezpečiť vo vhodných lokalitách primerané podmienky pre zariadenia poskytujúce pobytovú sociálnu službu (pre seniorov, pre občanov so zdravotným postihnutím).
- 3.4 V oblasti duševnej a telesnej kultúry**
- 3.4.1 Podporovať rozvoj zariadení kultúry v súlade s polycentrickým systémom osídlenia.
- 3.4.2. Rekonštruovať, modernizovať a obnovovať kultúrne objekty, vytvárať podmienky pre ochranu a zveľaďovanie kultúrneho dedičstva na území kraja formou jeho vhodného využitia najmä pre občiansku vybavenosť.
- 3.4.3. Podporovať stabilizáciu založenej siete zariadení kultúrno-rekreačného charakteru.
- 3.4.4. Rozvíjať zariadenia pre športovo–telovýchovnú činnosť a vytvárať pre ňu podmienky v mestskom aj vidieckom prostredí v záujme zlepšenia zdravotného stavu obyvateľstva.
- 4. Zásady funkčného využívania územia z hľadiska rozvoja rekreácie, cestovného ruchu a kúpeľníctva**
- 4.2. Nadviazať domáce turistické aktivity na medzinárodný turizmus využitím:
- 4.2.2. Výhodného dopravného napojenia medzinárodného významu.
- 4.2.3. Rekreačných krajinných celkov (RKC) – Tatranský región (RKC Vysoké Tatry, RKC Belianske Tatry, RKC Spišská Magura, RKC Ľubické predhorie, RKC Kozie chrbty, RKC Ľubovnianska vrchovina), Spišský región (RKC Stredný Spiš a RKC Levočské vrchy), Šarišský región (RKC Čergov, RKC Bachureň – Branisko, RKC Slanské vrchy, RKC Busov, RKC Dukla), Hornozemplínsky región (RKC Domaša RKC Nízke Beskydy, RKC Východné Karpaty, RKC Vihorlat).
- 4.6. Vytvárať územné a priestorové podmienky pre rozvoj služieb, produktov a centier cestovného ruchu s celoročným využitím.
- 4.8. Posudzovať individuálne územia vhodné pre rozvoj cestovného ruchu z hľadiska únosnosti rekreačného zaťaženia a na základe konkrétnych požiadaviek ochrany prírody a krajiny a krajinného obrazu.
- 4.9. Podporovať možnosť rozvoja/revitalizácie opustených banských území z hľadiska ich využitia pre cestovný ruch.
- 4.10. Podporovať spojnice významných historických centier na území PSK a jeho bezprostredného okolia s kultúrno–historickými pamiatkami mimo centier, dopravnými trasami medzinárodnej a regionálnej úrovne (gotická cesta,

- jantárová cesta, sol'ná cesta, vínná cesta a iné), vrátane cyklistických trás predovšetkým medzinárodnej cyklotrasy EuroVelo 11.
- 4.11. Vymedziť sústavu turistických nástupných bodov, do ktorých priviesť integrovanú dopravu, zriadiť služby, vrátane parkovísk a oddychových plôch.
- 4.12. Zariadenia cestovného ruchu a poskytovanie služieb prioritne umiestňovať v zastavaných územiach existujúcich stredísk cestovného ruchu. Do voľnej krajiny umiestňovať len vybavenosť, ktorá sa bezprostredne viaže na uskutočňovanie rekreačných činností závislých od prírodných daností.
- 4.17. V územných plánoch obcí minimalizovať zmenu funkcie opodstatnených plôch rekreácie a turizmu na inú funkciu, predovšetkým na bývanie.
- 4.19. Podporovať rozvoj príslušnej rekreačnej vybavenosti a umiestňovanie rekreačného mobiliáru pri cyklistických trasách a ich križovaní, v obciach a turisticky zaujímavých lokalitách (rekreačný mobiliár, stravovacie a ubytovacie zariadenia).
- 4.19. Podporovať rozvoj príslušnej rekreačnej vybavenosti a umiestňovanie rekreačného mobiliáru pri cyklistických trasách a ich križovaní, v obciach a turisticky zaujímavých lokalitách (rekreačný mobiliár, stravovacie a ubytovacie zariadenia).
- 4.24. Modernizovať staré rekreačné centrá prednostne pred vytváraním nových športovo – relaxačných plôch.
- 4.26. Podporovať rozvoj prímestskej rekreácie s príslušným športovo – rekreačným vybavením, vrátane nástupných bodov, nielen pri väčších mestách, ale aj v kontaktných pásmach menších obcí – medzi zastavanými územiami a voľnou krajinou, najmä v obciach s rekreačným zameraním.
- 4.29. Chránené územie národnej siete a územia sústavy NATURA 2000 prednostne využívať na prírodný turizmus, letnú poznávaciu turistiku a v nadväznosti na terénne danosti územia v prípustnej miere pre zimné športy a letné vodné športy, len ak sú tieto aktivity v súlade s dokumentami starostlivosti o tieto územia.
- 4.32. V katastrálnych územiach obcí s jedinečným krajinným obrazom alebo jedinečnou kultúrnou krajinou, najmä kde je predpoklad zvýšenej turistickej návštevnosti, minimalizovať dopad dynamickej a statickej dopravy, nerozširovať cestnú sieť a zohľadňovať platnú legislatívu v oblasti ochrany kultúrnych pamiatok a kultúrnej krajiny.
- 5. Zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie**
- 5.1. Pri plánovaní funkčného využitia územia s obytnou a rekreačnou funkciou zohľadňovať ich situovanie vzhľadom na existujúce líniové zdroje hluku a vytvárať územné podmienky na realizáciu protihlukových opatrení na území PSK.
- 5.2. Podporovať účinnú sanáciu starých environmentálnych záťaží.
- 5.8. Rešpektovať zásady ochrany vodných zdrojov a ochrany území s vodnou a veternou eróziou,
- 5.9. Podporovať kompostovanie biologicky rozložiteľných odpadov.
- 6. Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia z hľadiska ochrany prírody a tvorby krajiny, v oblasti vytvárania a udržiavania ekologickej stability, využívania prírodných zdrojov a iného potenciálu územia**
- 6.1. V oblasti ochrany prírody a tvorby krajiny**
- 6.1.1. Rešpektovať a zohľadňovať územie Svetového prírodného dedičstva UNESCO Staré bukové lesy a bukové pralesy Karpát a iných regiónov Európy, Biosférickú rezerváciu Tatry, Medzinárodnú biosférickú rezerváciu Východné Karpaty, Park tmavej oblohy Poloniny, územia Natura 2000, veľkoplošné

- chránené územia prírody – TANAP, PIENAP, NAPANT, NP Slovenský Raj, NP Poloniny a Chránené krajinné oblasti Vihorlat a Východné Karpaty, ako aj maloplošné chránené územia prírody ležiace na území PSK.
- 6.1.3. Modernizovať úseky cyklociest vedúce k hraničným priechodom, nachádzajúce sa v 4. a 5. stupni územnej ochrany alebo v územiach Natura 2000, z lokálnych prírodných materiálov a zároveň dodržiavať podmienky protieróznej ochrany.
- 6.1.5. Rešpektovať a zohľadňovať pri ďalšom využití a usporiadaní územia, všetky v území PSK vymedzené skladobné prvky územného systému ekologickej stability (ÚSES), predovšetkým biocentrá provinciálneho (PBc) a nadregionálneho (NRBc) významu a biokoridory provinciálneho (PBk) a nadregionálneho (NRBk) významu.
- 6.1.6. Podporovať ekologicky optimálne využívanie územia, biotickej integrity krajiny a biodiverzity.
- 6.1.7. Zosúlaďovať trasovanie a charakter navrhovaných turistických a rekreačných trás s požiadavkami ochrany prírody v chránených územiach a v územiach, ktoré sú súčasťou prvkov ÚSES, predovšetkým po existujúcich trasách. Nové trasy vytvárať len v odôvodnených prípadoch, ktoré súčasne zlepšia ekologickú stabilitu územia.
- 6.1.10. Rešpektovať súvislú sieť migračných koridorov pre voľne žijúce druhy živočíchov z prvkov biocentier a biokoridorov nadregionálneho významu a zásady a regulatívy platné pre biocentrá a biokoridory nadregionálneho významu s funkciou migračných koridorov. V prípade stretu s navrhovanými alebo existujúcimi dopravnými tepnami (železničná a automobilová doprava) regionálneho, nadregionálneho a medzinárodného významu realizovať ekomosty a podchody.
- 6.1.11. Podporovať na územiach národných parkov prestavbu verejnej dopravy na báze elektromobility a iných zdrojov nezaťažujúcich životné prostredie.
- 6.2. V oblasti vytvárania a udržiavania ekologickej stability**
- 6.2.2. Podporovať odstránenie pôsobenia stresových faktorov (skládky odpadov, konfliktné uzly a pod.) v územiach prvkov územného systému ekologickej stability.
- 6.2.3. Podporovať výsadbu pôvodných druhov drevín a krovín na plochách náchylných na eróziu. Podporovať revitalizáciu upravených tokov na území PSK, kompletizovať alebo doplniť sprievodnú vegetáciu výsadbou domácich pôvodných druhov drevín a krovín pozdĺž tokov, zvýšiť podiel trávnych porastov na plochách okolitých mikrodepresií,
- 6.2.4. Podporovať zakladanie trávnych porastov, ochranu mokradí a zachovanie prírodných depresií, spomalenie odtoku vody v deficitných oblastiach a zachovanie starých ramien a meandrov.
- 6.2.5. Uprednostňovať pri obnove vegetačných porastov prirodzenú obnovu, zvyšovať ich ekologickú stabilitu prostredníctvom ich obnovy dlhovekými pôvodnými drevinami podľa stanovištných podmienok, dodržiavať prirodzené druhové zloženie drevín pre dané typy (postupná náhrada nepôvodných drevín pôvodnými) a obmedziť ťažbu veľkoplošnými holorubmi. Podporovať zachovanie ekologicky významných fragmentov lesov s malými výmerami v poľnohospodársky využívannej krajine.
- 6.2.6. Citlivo zvažovať rekultivácie v zmysle zachovania prirodzených biokoridorov a pri veľkoplošnom obhospodarovaní na území so silnou až veľmi silnou eróziou a zvyšovať podiel ekostabilizačných prvkov a protieróznych opatrení.
- 6.2.7. Podporovať ekologický systém budovania sprievodnej zelene okolo cyklotrás.
- 6.3. V oblasti využívania prírodných zdrojov a iného potenciálu územia**

- 6.3.1. Chrániť poľnohospodársku a lesnú pôdu ako limitujúci faktor rozvoja urbanizácie.
- 6.3.2. Rešpektovať a zachovať vodné plochy, sieť vodných tokov, pobrežnú vegetáciu a vodohospodársky významné plochy zabezpečujúce retenciu vôd v krajine.
- 6.3.3. Podporovať proces revitalizácie krajiny a ochrany prírodných zdrojov v záujme zachovania a udržania charakteris. črt krajiny a základných hodnôt krajinného obrazu.
- 6.3.4. Zabezpečiť ochranu vôd a ich trvalo udržateľného využívania znižovaním znečisťovania prioritnými látkami, zastavenie alebo postupné ukončenie produkcie emisií, vypúšťania a únikov prioritných nebezpečných látok.
- 6.3.6. Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie horninového prostredia, prírodných zdrojov, nerastných surovín, vrátane energetických surovín a obnoviteľných zdrojov energie, eliminovať nadmerné čerpanie neobnoviteľných zdrojov.
- 6.3.7. Regulovať využívanie obnoviteľných zdrojov v súlade s mierou ich samoreprodukcie a revitalizovať narušené prírodné zdroje, ktoré sú poškodené alebo zničené najmä následkom klimatických zmien, živelných pohrôm a prírodných katastrof.

7. Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia z hľadiska starostlivosti o krajinu

- 7.1. Dodržiavať ustanovenia Európskeho dohovoru o krajine pri formovaní krajinného obrazu riešeného územia, ktorý vytvára priestor pre formovanie územia na estetických princípoch krajinárskej kompozície a na princípoch aktívnej ochrany hodnôt – prírodné, kultúrno–historické bohatstvo, jedinečné panoramatické scenérie, obytný, výrobný, športovo–rekreačný, kultúrno–spoločenský a krajinársky potenciál územia
- 7.2. Podporovať a ochraňovať vo voľnej krajine nosné prvky jej estetickej kvality a typického charakteru – prirodzené lesné porasty, lúky a pasienky, nelesnú drevinovú vegetáciu v poľnohospodárskej krajine v podobe remízok, medzí, stromoradií, ako aj mokrade a vodné toky s brehovými porastmi.
- 7.3. Rešpektovať krajinu ako základnú zložku kvality života ľudí v mestských i vidieckych oblastiach, v pozoruhodných, všedných i narušených územiach
- 7.4. Rešpektovať prioritu prírodného prostredia ako nevyhnutnej podmienky optimálneho fungovania ostatných funkčných zložiek v území.
- 7.5. Rešpektovať pri rozvoji jednotlivých funkčných zložiek v území základné charakteristiky primárnej krajinnej štruktúry, nielen ako potenciál územia, ale aj ako limitujúci faktor.
- 7.6. Rešpektovať a podporovať krajinotvornú úlohu lesných a poľnohospodársky využívaných plôch v kultúrnej krajine.
- 7.7. Prehodnocovať v nových zámeroch opodstatnenosť budovania spevnených plôch v území.
- 7.9. Chrániť lemové spoločenstvá lesov.
- 7.10. Podporovať zakladanie alejí, stromoradií v poľnohospodárskej krajine a chrániť a revitalizovať existujúce.
- 7.11. Rešpektovať pobrežné pozemky vodných tokov a záplavové/inundačné územia ako nezastavateľné, kde podľa okolností uplatňovať predovšetkým trávne, travinno–bylinné porasty.
- 7.12. Zachovať a rekonštruovať existujúce prvky malej architektúry v krajine a dopĺňať nové výtvarné prvky v súlade s charakterom krajiny.
- 7.13. Navrhované stavebné zásahy citlivo umiestňovať do krajiny v záujme ochrany krajinného obrazu, najmä v charakteristických krajinných scenériách a v lokalitách historických krajinných štruktúr.

8. Zásady a regulatívy priestorového usporiadania územia z hľadiska

zachovania kultúrno – historického dedičstva

8.2. Zohľadňovať a chrániť v územnom rozvoji kraja:

- 8.2.4. Známe a predpokladané lokality archeologických nálezísk a nálezov.
- 8.2.5. Navrhované a existujúce národné kultúrne pamiatky a ich súbory, areály a ich ochranné pásma, s dôrazom na lokality pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a na medzinárodne významné národné kultúrne pamiatky.
- 8.2.8. Pamätihodnosti, ktorých zoznamy vedú jednotlivé obce.
- 8.3. Rešpektovať vyhlásené ochranné pásma pamiatkového fondu, kde sú určené podmienky i požiadavky, ktoré vyjadrujú ochranu nielen vybraného stavebného fondu na území kraja, ale aj pamiatkové územia.
- 8.4. Rešpektovať typickú formu a štruktúru osídlenia charakterizujúcu jednotlivé etno– kultúrne a hospodársko–sociálne celky.
- 8.5. Uplatniť v záujme zachovania prírodného, kultúrneho a historického dedičstva aktívny spôsob ochrany prírody a prírodných zdrojov.
- 8.7 Posudzovať pri rozvoji územia význam a hodnoty jeho jedinečných kultúrno – historických daností v nadväznosti na všetky zámery územného rozvoja.

9. Zásady a regulatívy rozvoja územia z hľadiska verejného dopravného vybavenia

9.3. Cestná doprava

- 9.3.6. Chrániť územné koridory a realizovať cesty III. triedy:
okres Prešov
- 9.3.6.25. Cesta III/3111:
- 9.3.6.32. Modernizácia úsekov ciest Tuhrina – Lúčina – Červenica, cesty III/3488, III/3440.
- 9.3.7. Chrániť územný koridor, vytvárať územno–technické podmienky a realizovať:
- 9.3.7.4. Homogenizácie dvojpruhových ciest I., II. a III. triedy, vrátane prejazdnych úsekov dotknutých obcí.
- 9.3.7.6. Odstraňovanie bodových a líniových dopravných závad a obmedzení.
- 9.3.7.9. Opatrenia na cestách, ktoré eliminujú dopravné strety s lesnou zverou.
- 9.3.7.10. Chodníky pre chodcov okolo ciest I., II. a III. triedy a cyklistických pruhov okolo ciest II. a III. triedy.
- 9.3.7.11. Verejné dopravné zariadenia a priestory pre zariadenia verejnej hromadnej dopravy.
- 9.3.11. Vytvárať územnotechnické podmienky pre alternatívne spôsoby dopravy hlavne so zameraním na elektrodopravu a s tým súvisiacu sieť zásobných staníc pre elektromobily alebo hybridné automobily.

9.7. Cyklistická doprava

- 9.7.1. Rešpektovať významné dopravné väzby medzi regionálnymi centrami pre nemotorovú dopravu a to v zmysle národnej Stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky schválenej vládou SR v roku 2013, rešpektovať systém medzinárodných, nadregionálnych a regionálnych cyklotrás prepájajúcich PSK s významnými aglomeráciami, centrami cestovného ruchu v okolitých krajinách, na Slovensku a v regióne s možnosťou variantných riešení, okrem presne zadefinovaného koridoru medzinárodnej cyklotrasy EuroVelo 11.
- 9.7.2. Vytvárať územné a územnotechnické podmienky pre realizáciu:
- 9.7.2.3. Cyklotrás predovšetkým na nepoužívaných poľných cestách historických spojníc medzi obcami so zohľadnením klimatických podmienok.
- 9.7.2.4. Súbehu cyklistickej dopravy (cyklociest) a pešej dopravy v dopravne zaťažovaných územiach mimo hlavného dopravného priestoru s oddeleným dopravným režimom,
- 9.7.3. Odčleniť komunikácie (cyklocesta, cyklocestička a cyklochodník) od

automobilovej cestnej dopravy mimo hlavného dopravného priestoru. V centrách obcí a miest – najmä na komunikáciách III. a nižšej triedy odporúčame upokojovať motorovú dopravu náležitými dopravno – inžinierskymi prvkami, zriaďovať zóny 3D s efektívnymi nástrojmi na reguláciu rýchlosti – čím sa vo výraznej miere zlepšia podmienky pre nemotorovú – pešiu a cyklistickú dopravu, ktorej pozícia v hlavnom dopravnom priestore je v mnohých prípadoch (chýbajúci chodník či segregovaná cyklotrasa) opodstatnená.

- 9.7.5. Podporovať budovanie peších a cyklistických trás v poľnohosp. a vidieckej krajine.
- 9.7.6. Podporovať realizáciu spojitého, hierarchicky usporiadaného a bezpečného systému medzinárodných, národných, regionálnych a miestnych cyklotrás.
- 9.7.7. Podporovať vedenie cyklotrás mimo frekventovaných ciest s bezpečnými križovaniami s doprav. koridormi, s vodnými tokmi, s územiaми ochrany prírody a krajiny, k čomu využívať lesné a poľné cesty.
- 9.7.8. Podporovať budovanie oddychových bodov na rekreačných trasách, živených krajiným mobiliárom a malou architektúrou, vrátane sociálnych zariadení.

10 Zásady a regulatívy rozvoja nadradeného verejného technického vybavenia

10.1. V oblasti umiestňovania územných koridorov a zariadení technickej infraštruktúry

- 10.1.1. Umiestňovať nové územné koridory a zariadenia technického vybavenia citlivo do krajiny, ako aj citlivo pristupovať k rekonštrukcii už existujúcich prvkov technického vybavenia tak, aby sa pri tom v maximál. miere rešpektovali prírodné prvky ako základné kompozičné prvky v krajinnom obraze.

10.2. V oblasti zásobovania vodou

- 10.2.1. Chrániť a využívať existujúce zdokumentované zdroje pitnej vody s cieľom zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov, vrátane ich pásiem hygienickej ochrany.
- 10.2.4. Zvyšovať podiel využívania povrchových a podzemných vôd, ktoré svojimi parametrami nespĺňajú požiadavky na pitnú vodu (tzv. úžitková voda) pri celkovej spotrebe vody v priemyselnej výrobe, poľnohospodárstve, vybavenosti a takto získané kapacity pitnej vody využiť pri rozširovaní verejných vodovodov.
- 10.2.5. V regiónoch, kde nie je možné napojenie na skupinový vodovod, zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou riešiť s využitím miestnych vodných zdrojov.

10.3. Chrániť územné koridory pre líniové stavby:

- 10.3.4. Zabezpečiť hydrogeologické prieskumy pre zistenie zdrojov podzemnej vody využívanej na pitné účely na celom území.
- 10.3.5. Zriaďiť nové vodné zdroje pre obce odľahlé od hlavných trás vodárenských sústav (vodovodných rozvodných potrubí).
- 10.3.6. Rezervovať plochy a chrániť koridory pre stavby skupin. vodovodov a vodovodov zo zdrojov obcí.

10.4. V oblasti odkanalizovania a čistenia odpadových vôd

- 10.4.1. Rezervovať koridory a plochy pre kanalizáciu a pre zariadenia čistenia odpadových vôd:
  - 10.4.1.1. Pre stavby kanalizácií, skupinových kanalizácií a čistiarní odpadových vôd (ČOV) prednostne realizovať skupinové kanalizačné siete v aglomeráciách a sídlach ležiacich v pásmach ochrany využívaných zdrojov pitnej vody, v ochranných pásmach minerálnych a liečivých vôd.
  - 10.4.1.2. Realizáciu verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd nachádzajúcich

- sa v ochranných pásmach vodárenských odberov z povrchových tokov zabezpečiť na úrovni súčasného technického pokroku.
- 10.4.2. Dobudovať kanalizáciu v obciach, kde v súčasnosti nie je vybudovaná a napojiť na príslušné ČOV.
- 10.4.5. Odstraňovanie disproporcií medzi zásobovaním pitnou vodou sídelnou sieťou verejných vodovodov a odvádzaním odpadových vôd sieťou verejných kanalizácií a ich čistením v ČOV je nutné zabezpečiť:
- 10.4.5.2. Budovaním komplexných kanalizačných systémov, t.j. kanalizačných sietí spolu s potrebnými čistiarenskými kapacitami.
- 10.4.5.3. **Budovaním nových kanalizačných systémov pre výhľadové kapacity.**
- 10.4.5.4. Aplikáciu nových trendov výstavby kanalizačných sietí so zameraním na znižovanie množstva balastných vôd prostredníctvom vodotesnosti kanalizácií
- 10.4.6. Pri odvádzaní zrážkových vôd riešiť samostatnú stokovú sieť a nezaťažovať jestvujúce čistiare odpadových vôd.
- 10.4.8. Pri znižovaní miery znečistenia povrchových a podzemných vôd okrem bodových zdrojov znečistenia, riešiť ochranu aj od plošných zdrojov znečistenia.
- 10.5. V oblasti vodných tokov, meliorácií, nádrží**
- 10.5.1. Revitalizovať na vodných tokoch, kde nie sú usporiadané odtokové pomery, protipovodňové opatrenia so zohľadnením ekologických záujmov a dôrazom na ochranu intravilánov obcí pred povodňami.
- 10.5.3. S cieľom zlepšiť kvalitu povrchových vôd a chrániť podzemné vody realizovať výstavbu nových kanalizácií, čistiární odpadových vôd, rozšírenie a intenzifikáciu existujúcich ČOV a rekonštrukciu existujúcich kanalizačných sietí.
- 10.5.4. Zlepšovať vodohospodárske pomery (odtokových úprav) na malých vodných tokoch v povodí prírody blízky spôsobom lesného hospodárenia bez uplatňovania veľkoplošných spôsobov výrubu lesov a zásahmi smerujúcimi k stabilizácii vodohospodárskych pomerov za extrémnych situácií.
- 10.5.5. Pri úpravách tokov využívať vhodné plochy na výstavbu poldrov, s cieľom zachytávať povodňové prietoky.
- 10.5.7. Vykonávať protierózne opatrenia na príľahlej poľnohospodárskej pôde a lesnom pôdnom fonde, s preferovaním prírody blízky spôsobov obhospodarovania.
- 10.5.16. Pri zachytávaní vôd zo spevnených plôch existujúcej a novej zástavby priamo na mieste, prípadne navrhnuť iný vhodný spôsob infiltrácie zachytenej vody tak, aby odtok z daného územia do recipientu nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou prípadnej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente.
- 10.5.18. Z hľadiska ochrany prírodných pomerov obmedziť zastavanie alúvií tokov ako miest prirodzenej retencie vôd a zabezpečiť ich maximálnu ochranu.
- 10.6. V oblasti zásobovania elektrickou energiou**
- 10.6.1. Rešpektovať vedenia existujúcej elektrickej siete, areály, zariadenia a ich ochranné pásma (zdroje, elektrárne, vodné elektrárne, transform. stanice ZVN a VVN, elektrické vedenia ZVN a VVN a pod.).
- 10.7. V oblasti prepravy a zásobovania zemným plynom**
- 10.7.4. Rešpektovať trasy VTL plynovodov, ich ochranné a bezpečnostné pásma.
- 10.7.5. Rešpektovať ochranné a bezpečnostné pásma objektov plynárenských zariadení, technologických objektov (regulačné stanice plynu, armatúrne uzly) a ostatných plynárenských zariadení.

- 10.7.6. Rešpektovať predpoklad, že v budúcnosti môže dôjsť k čiastkovým rekonštrukciám existujúcich plynárenských zariadení (VTL plynovodov). Nové trasy budú rešpektovať existujúce koridory VTL vedení a budú prebiehať v ich ochrannom a bezpečnostnom pásme.
- 10.8. V oblasti využívania obnoviteľných zdrojov**
- 10.8.1. Vytvárať územnotechnické podmienky pre výstavbu zdrojov energie využívajúc obnoviteľné zdroje a pri ich umiestňovaní vychádzať z environmentálnej únosnosti územia.
- 10.8.2. Neumiestňovať veterné parky a veterné elektrárne:
- 10.8.2.1. V územiach s 3., 4. a 5. stupňom ochrany, vyhlásených CHKO, vo vyhlásených územiach sústavy NATURA 2000 a v ich ochranných pásmach, v okolí jaskýň a v ich ochranných pásmach a v hrebeňových častiach pohorí.
- 10.8.2.2. V biocentrách a biokoridoroch ÚSES na regionálnej a nadr
- 10.8.2.3. V okolí vodných tokov a vodných plôch v šírke min. 100 m, v okolí regionálnych biokoridorov min. 100 m, pri nadregionálnych hydrických biokoridoroch min. 200 m (odstupové vzdialenosti na konkrétnej lokalite VE spresní ornitológ v procese EIA).
- 10.8.2.4. V okolí turistických centier regionálneho a nadregionálneho významu vo vzdialenosti min. 1000 m.
- 10.8.2.5. V krajinársky hodnotných lokalitách, významných pohľadových osiach, vizuálne exponovaných lokalitách.
- 10.8.2.7. V ucelených lesných komplexoch.
- 10.9. V oblasti telekomunikácií**
- 10.9.1. Vytvárať podmienky na rozvoj globálnej informačnej spoločnosti na území Prešovského kraja skvalitňovaním infraštruktúry informačných systémov.
- 10.9.2. Rešpektovať jestvujúce trasy a ochranné pásma telekomunikačných vedení a zariadení.
- 10.9.3. Rešpektovať situovanie telekomunikačných a technologických objektov.
- 10.9.4. Vytvárať územné predpoklady pre potrebu budovania telekomunikačnej infraštruktúry v nových rozvojových lokalitách.
- 10.9.5. Zariadenia na prenos signálu prioritne umiestňovať na výškové budovy a továrenské komíny, aby sa predišlo budovaniu nových stožiarov v krajine. Existujúce stavby na prenos signálu spoločne využívať operátormi a nevyužívané stožiarové stavby z krajiny odstraňovať.

II. Verejnoprospešné stavby

Verejnoprospešné stavby, v zmysle navrhovaného riešenia a podrobnejšej projektovej dokumentácie, spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú:

1. V oblasti verejnej dopravnej infraštruktúry

1.1. Cestná doprava

- 1.1.5. Stavby na cestách III. triedy:
okres Prešov
- 1.1.5.26. Cesta III/3440:
- 1.1.5.26.1. Prepojenie ciest III/3440 a III/3441 obce Ruská Nová Ves cez lokalitu Stavenec.
- 1.1.5.26.2. Okružná križovatka v úseku Prešov, mestská časť Solivar ul. Zlatobanská (Vyšné žliabky – Pod Hrádkom k cintorínu).

1.4. Cyklistická doprava

- 1.4.2. Stavby cyklistických pruhov okolo ciest II. a III. triedy.

2.3. V oblasti odkanalizovania a čistenia odpadových vôd

2.3.1. Stavby kanalizácií, skupinových kanalizácií a čistiarní odpadových vôd.

2.4. V oblasti vodných tokov, meliorácií, nádrží

2.4.1. Stavby na revitalizáciu vodných tokov s protipovodňovými opatreniami, so zohľadnením ekologických záujmov a dôrazom na ochranu intravilánov obcí pred povodňami

2.4.2. Stavby rybníkov, poldrov, zdrží, prehrádzok, malých viacúčelových vodných nádrží a vodárenských nádrží pre stabilizáciu prietoku vodných tokov.

2.6. V oblasti telekomunikácií

2.6.1. Stavby sietí informačnej sústavy a ich ochranné pásma.

Za verejno-prospešné stavby sa považujú stavby určené na verejno-prospešné služby, pre verejno-technické vybavenie územia podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia, ktoré vymedzí schvaľujúci orgán v záväznej časti územno-plánovacej dokumentácie. Patria sem všetky areály, zariadenia a línie verejnej technickej infraštruktúry. Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb (stavieb vo verejnom záujme) možno podľa zákona č. 282/2015 Z.z. o vyvlastnení pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov (s účinnosťou od 01.07.2016) pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

4. Identifikácia hlavných problémov a stretov v území obce.

Požiadavky na spracovanie územného plánu obce sú identifikované na základe analýzy problémov a syntézy údajov o území, strety záujmov v území a potrieb obce Červenica so stručnou charakteristikou priamo v štruktúre textu zadania.

Zámerom obce Červenica je využívať svoju geografickú polohu a prírodné krásy Slanských vrchov a Dubnícke opáľové bane(opáľové bane v Dubníku) pre rozvoj cestovného ruchu, rozvoj podnikania a hospodársky rast za podmienok trvale udržateľného rozvoja v kontexte zachovania kultúrnych tradícií a zvykov. V záujme obce je budovať kvalitnú infraštruktúru ponúkajúcu komunikačné, informačné a verejné služby na primeranej úrovni a tiež zlepšiť spoluprácu verejného, podnikateľského i neziskového sektora a obyvateľov obce.

Z analýzy prostredia obce vyplynuli najdôležitejšie problémy, požiadavky, a strety záujmov obyvateľov obce, ktoré je potrebné riešiť pri spracovaní návrhu územného plánu obce:

Z hľadiska ochrany prírody a krajiny možno konštatovať, že veľa lúk a pasienkov v katastri obce postupne zarastá a sú evidované aj krajinotvorné plochy ovocných sádov a viníc. Návrh územného plánu stanoví reguláciu starostlivosti o tieto plochy smerom k ich revitalizácii s cieľom zachovania krajinného rázu s obnovou pôvodného genofondu. Rizikom neriešenia problémov môže byť rozširovanie plôch na ktorých sa nehospodári so stratou pôvodnej biologickej a krajinnej diverzity a rozširovanie invázných druhov na úkor kvality krajiny.

Stav dopravnej, technickej a environmentálnej infraštruktúry je neuspokojivý. V obci je potrebné dobudovanie verejnej kanalizácie. Potrebná je aj modernizácia a dobudovania verejného osvetlenia. Dopravná dostupnosť je slabá a vyžaduje si regionálne prepojenia na celoštátnu cestnú sieť. Stav miestnych komunikácií je priemerný s potrebou ich dobudovania v rozvojových lokalitách: Záhumnie, Nižné Červené, Za Baniskom.

V obci sa nachádza kostol sv. Mikuláša. Rozsah a štruktúra občianskej aj turistickej vybavenosti v obci má rezervy. Obec potrebuje dobudovanie verejných priestorov a územnú rezervu pre základnú a turistickú vybavenosť v obci - amfiteáter, ihriská a iné. V katastrálnom území obce sa na nachádzajú Dubnícke opáľové bane(opáľové bane v Dubníku). K tomu vedie náučný chodník kutisko Dubník. Začína sa Šikmou dobývkou, ktorá je najväčšia na

tomto kutisku. V ľavej časti čela Šikmej dobývky sa nachádza štôľňa Eduard a v pravej časti je štôľňa Miloš. Najdlhšou dobývkou je Dlhá dobývka, ktorá má 80 metrov. Ďalšou v poradí je Veľká dobývka. V strede Veľkej dobývky sa nachádza prameň sv. Barbory - patrónky baníkov, ktorý bol odvodňovaný cez Strednú prieskumnú štôľňu. Táto štôľňa sa nazýva aj štôľňa Stanislav. Vrchná prieskumná štôľňa, inak nazývaná aj Otília je najvyššie položenou štôľňou celého kutiska. Je pokračovaním malej dobývky, na ktorú je napojená. Najmladšia štôľňa na kutisku je Hali štôľňa, známa aj ako Východná prieskumná štôľňa. Pri tejto štôľni je možné vidieť pozostatky po použití strelného prachu ako trhaviny.

Z hľadiska životného prostredia potrebuje obec lepšie využívanie miestnych energetických zdrojov, zlepšenie stavu vykurovania v prospech zlepšenia ovzdušia.

Územným plánom obce sa očakáva aj riešenie ochrany poľnohospodárskej a lesnej pôdy, podpora poľnohospodárskej výroby vytvorením územných podmienok pre rodinné farmy, ovocinárstvo, spracovanie potravín a remeselnú výrobu.

5. Požiadavky na riešenie vyplývajúce z demografických, sociálnych, ekonomických a environmentálnych potrieb obce

5.1. Základné demografické údaje a prognózy, tendencie a predpoklady vývoja obyvateľstva

Rozbor demografických charakteristík je spracovaný na základe celoštátnych **Sčítaní ľuďí, domov bytov (SODB) 2021** a Databázy ŠÚ SR.

Stav a vývoj obyvateľstva obce Červenica

Podľa Štatistického úradu SR k 31.12.2023 žilo v obci Červenica 1093 obyvateľov. Celková rozloha katastrálneho územia obce je 1779,8684 ha, priemerná hustota osídlenia 60,93 obyvateľov /1 km².

Podľa SODB 2021 k 1.1.2021 žilo v obci Červenica 1033 obyvateľov, čo predstavuje 0,60 % z celkového počtu obyvateľov okresu Prešov. Ženy s počtom 516 tvorili 49,95 % obyvateľov obce.

Počet obyvateľov podľa ekonomických vekových skupín v obci Červenica:

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality
	Spolu	Vekové skupiny			
		predproduktívny	produktívny	poproduktívny	
k 1.1.2021	1033	343	635	56	612,50
%	100,00	33,2	61,47	5,32	
k 31.12.2023	1093	371	654	68	545,59
%	100,00	33,94	59,83	6,22	

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Index vitality dosiahol hodnoty nad 500 bodov, čo zaradilo obyvateľstvo medzi veľmi progresívny (rýchlo rastúci) typ populácie.

Podľa národnostnej štruktúry v obci prevláda slovenská národnosť, ku ktorej sa hlásilo 936 obyvateľov, čo činí 90,61 % obyvateľov obce. K rómskej národnosti sa hlásilo 69 obyvateľov, čo činí 6,68 % obyvateľov obce. Ostatné národnostné menšiny sa podieľali počtom menej ako 1% obyvateľstva.

Podľa Atlasu rómskych komunít 2019 v obci Červenica podiel rómskych obyvateľov činil 71 – 80% z celkového počtu obyvateľov.

Podľa najvyššieho dosiahnutého vzdelania má základné vzdelanie ukončených 41,72 % obyvateľov, stredné odborné (učňovské) vzdelanie (bez maturity) má 22,36 % obyvateľov, úplné stredné vzdelanie (s maturitou) má 5,03 %, vyššie odborné vzdelanie má 0,58 % obyvateľov a vysokoškolské 1,45 % obyvateľstva.

Z náboženského vyznania prevláda rímskokatolícka cirkev ku ktorej sa hlásilo 77,64 % obyvateľov obce, nasledovala Evanjelická cirkev augsburského vyznania so 7,55 % a gréckokatolícka cirkev s 2,81 %. Bez náboženského vyznania si udáva 4,74 % obyvateľstva.

Návrh

Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 2011 – 2023 (stav k 31.12.):

Rok sčítania	2011	2021	2023
Počet obyvateľov	888	1051	1093
Prírastok obyvateľov	+ 163		+ 42
Index rastu	118,35		103,99
□ ročný prírastok/úbytok	+ 1,835 %		+ 1,998 %

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Podľa dynamiky vývoja pohybu obyvateľstva (prírastok, úbytok) sa obec Červenica zaradila do kategórie stagnujúceho sídla.

Pri prognóze obyvateľov do roku 2040 v obci Červenica sa vychádzalo z doterajšieho celkového pohybu obyvateľstva, z početnej rómskej národnosti a využitím exponenciálnej funkcie, ktorá vychádza z teoretických úvah o stabilnej populácii. Predpokladaná miera rastu populácie (celkový pohyb obyvateľstva) je 15 ‰ za rok.

rok	2023	2025	2030	2035	2040
Červenica	1093	1125	1210	1300	1398

Ekonomická aktivita

Počet obyvateľov podľa súčasnej ekonomickej aktivity (vybrané ekon. aktivity):

- pracujúci (okrem dôchodcov): 174 (16,84 %),
- dôchodcovia: 91 (8,81 %),
- nezamestnaní: 185 (17,91 %),
- pracujúci dôchodcovia: 17 (1,65 %),
- osoby v domácnosti: 156 (15,10 %),
- žiak základnej školy: 176 (17,04 %),
- dieťa do začiatku povinnej školskej dochádzky: 188 (18,20 %).

Počet obyvateľov podľa odvetvia ekonomickej činnosti – odvetvia s najvyšším počtom osôb:

- priemyselná výroba: 44 osôb (22,34 %),
- veľkoobchod a maloobchod: 33 osôb (16,75 %),
- verejná správa a obrana: 20 osôb (10,15 %),
- poľnohospodárstvo, lesníctvo: 15 osôb (7,61 %),
- vzdelávanie: 14 osôb (7,11 %).

2 Domový a bytový fond

Domový a bytový fond sa podrobne sleduje počas Sčítania obyvateľstva, domov a bytov. Posledné verejne dostupné údaje sú zo Sčítania obyvateľov domov a bytov z roku 2021.

V roku 2021 bolo v obci spolu 165 domov, z toho:

- 126 rodinných domov
- 14 bytových domov,
- 5 ostatných budov na bývanie,
- 16 neskolaudovaných rodinných domov,
- 2 inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia,
- 2 ostatné.

Domy podľa obdobia výstavby:

Obec	Pred rokom 1919	1919 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1980	1981 - 2000	2001 - 2010	2011- 2015	2016 a viac	spolu
Červenica	2	36	49	26	7	21	5	16	165
%	1,21	21,82	29,70	15,76	4,24	12,73	3,03	9,70	100,00

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2021

Počet bytov dosiahol v roku 2021 hodnotu 209 a to:

- 131 bytov v rodinných domoch (62,68 %),
- 52 bytov v bytových domoch (24,88 %),
- 6 bytov v ostatných budovách na bývanie,
- 16 neskolaudovaných rodinných domov,
- 2 inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia,
- 2 ostatné.

Prevládali byty s 2-mi obytnými miestnosťami (33,97 %) a 3-mi obytnými miestnosťami (23,44 %).

Prognóza vývoja bytového fondu:

Podľa ÚPN Prešovského samosprávneho kraja (2019) je za okres Prešov prognóza obložnosti v roku 2040 3,20 obyvateľov na 1 byt. Vzhľadom k vysokému počtu rómskych obyvateľov je potrebné rozvoj bývania navrhnuť tak, aby v roku 2040 pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov na 1398 bol dosiahnutý ukazovateľ 4,0 obyvateľov na 1 byt. To znamená:

pre predpokladaný nárast obyvateľov o 305 do roku 2040 (od roku 2023) je potrebných **cca 76 bytových jednotiek (RD)**

5.2. Požiadavky na zabezpečenie rozvoja bývania, sociálneho bývania a nájomného bývania

- zohľadniť pri výbere vhodnej typologickej formy bývania urbanistický charakter prostredia, terénne a priestorové danosti,
- pri nových rozvojových lokalitách na bývanie zosúladiť obytné časti s prírodnými a civilizačnými danosťami, rešpektovať princípy sociálnej súdržnosti resp. sociálnej inklúzie a dodržať sociálnopsychologické požiadavky na tvorbu obytného prostredia.
- riešiť vzťah funkčnej zložky bývanie k ostatným funkčným zložkám územia (hlavne
- rekreácia, zeleň, občianska vybavenosť, technická a dopravná infraštruktúra) a jej funkčno-
- priestorovej štruktúre,
- v navrhovanej novej obytnej zástavbe v svahovitých terénoch rešpektovať v maximálnej miere konfiguráciu terénu bez realizácie výrazných terénnych úprav,
- navrhnúť prioritne bývanie v nových lokalitách v rodinných domoch s pozemkom s minimálnou rozlohou 700m²,
- uvažovať s nájomným a sociálnym bývaním, v objektoch bývania pripustiť občiansku vybavenosť,
- uprednostňovať zástavbu v stavebných medzerách existujúcej zástavby, na nadmerných súkromných pozemkoch v zastavanom území aj tesne nadväzujúcich na zastavané územie, navrhnúť priestorové podmienky pre rozvoj bývania formou bývania v rodinných domoch (samostatne stojace RD so záhradami a doplnkovými stavbami, alebo radovými RD),
- pri obytných súboroch rodinných domov lokalizovaných v styku s prírodou (okrajových polohách) uplatniť v návrhu urbanistického riešenia priechody pre obyvateľov z vnútorne zastavaného územia do okolitej prírody,
- uplatňovať návrh adaptačných opatrení, predovšetkým pri koncipovaní urbanistickej štruktúry, na zníženie dôsledkov zmeny klímy, elimináciu zmeny mikroklimatických podmienok, zamedzenie prehrievaniu budov a spevnených plôch a hospodárenie so zrážkovými vodami,
- pri navrhovanej obytnej zástavbe určiť radónové riziko a stanoviť radónový index pozemku v zmysle príslušnej legislatívy a v prípade stredného radónového indexu navrhnúť opatrenia na obmedzenie ožiarovania radónom,
- navrhnúť napojenie územia na sieť cyklistických a peších trás,
- vytvoriť podmienky pre bezpečný pohyb chodcov a navrhnúť sieť chodníkov (min. jednostranných) so zeleným pásom v rámci koridorov cestných komunikácií,
- v lokalitách vyhradených na bývanie nepripúšťať nadmerný chov hospodárskych zvierat (najmä väčších typov HZ - kone, ošípané, hovädzí dobytok), určiť v reguláciách limity pre chov zvierat,
- neumiestňovať stavby na inundačné územia, územia ohrozené povodňami (v potenciálnej zóne zaplavenia), v blízkosti vodných tokov a na pobrežné pozemky.

5.3. Požiadavky na zabezpečenie rozvoja sociálnej vybavenosti a sociálnych služieb, rozvoja školstva, zdravotníckych služieb, a rozvoja športu, rekreácie a cestovného ruchu.

Rekreácia a cestovný ruch

Obec Červenica je členom združenia Sigorská spoločnosť, pričom predmetom činnosti tohto združenia je tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt prispievajúcich k rozvoju služieb v cestovnom ruchu v okolí Prešova, v údolí Soľného potoka a potoka Delňa a tvorba a ochrana životného prostredia v tomto subregióne. Konkrétnymi aktivitami sú záchrana, rekonštrukcia hodnôt kultúrneho, historického a technického charakteru a ich opätovné využitie pre podporu cestovného ruchu, rovnako správa a údržba verejných priestranstiev, pamiatkových objektov, cyklotrás, trás pre bežeckých lyžiarov ako i zabezpečovanie propagácie a podujatí podporujúcich cestovný ruch vo vidieckych oblastiach subregiónu.

V katastrálnom území obce Červenica a v jej širšom okolí sa nachádza niekoľko významných cieľov turistického ruchu: európskym unikátom sú Dubnícke opálové bane, kde sa v minulosti ťažil drahý opál, neďaleko sa nachádza ďalší európsky unikát — gejzír v Herľanoch, severne od obce sa na hrebeni Slanských vrchov týči k nebu najvyššia stavba na Slovensku — televízny vysielač Dubník s výškou 318 m, v Slanských vrchoch sa nachádza aj najhlbšia pseudokrasová priepasť na Slovensku - Vitrova dzira hlboká 55 m.

Medzinárodná turistická trasa E3 — Atlantik — Pyreneje — Ardény — Krušné hory — Karpaty patrí s celkovou dĺžkou 6 950 km k najdlhším trasám v Európe. Jej začiatok je v španielskom meste Santiago de Compostela , koniec je na bulharskom pobreží Čierneho mora.

Slanská cyklomagistrála - (evidenčné číslo: 018), trasovaná z Prešova cez Kokošovce, rekreačnú oblasť Sigord , Zlatú Baňu, Dubník a Červenicu s celkovou dĺžkou 24 km.

Katastrálnym územím obce Červenica je trasovaný červený turisticky značený chodník 0915, tvoriaci súčasť európskej trasy E3, ktorý vedie z mesta Prešov cez obec Ruská Nová Ves a následne hlavným hrebeňom Slanských vrchov s prepojením dominantných vrcholov Tri chotáre (1 025 m.n.m.), Čierna hora (1 073 m.n.m. - vyhlídkový bod), Šimonka (1 092 m.n.m. - vyhlídkový bod), Makovica (980,4 m.n.m.) a Mošník (911 m.n.m.), s následným trasovaním okolo jazera Malá Izra a obec Byšta do Slovenského Nového Mesta, kde vyššie uvedená medzinárodná turistická trasa pokračuje na územie Maďarskej republiky.

Pre cykloturistov v súčasnom období slúži už vyznačená Slanská cyklomagistrála trasovaná z Prešova cez obce Kokošovce, Sigord , Zlatú Baňu, Dubník a Červenicu.

Sociálne služby a školstvo

V obci Červenica sa nenachádza žiadne zariadenie sociálnej starostlivosti.

Športové aktivity sú koncentrované na miestne futbalové ihrisko. V tesnej blízkosti Základnej školy sa nachádza všesportové asfaltové ihrisko, všesportové ihrisko s umelou trávou a futbalové ihrisko, ktoré žiaci pravidelne využívajú nielen počas školského vyučovania, ale aj v čase prázdnin, oblastných športových turnajov, aj ako hokejové ihrisko v zimnom období.

Obec zabezpečuje aj správu cintorínov a hrobových miest.

Obec Červenica, okrem Základnej školy, nie je zriaďovateľom žiadnych ďalších obecných organizácií.

V meste Prešov majú svoje sídlo okrem orgánov štátnej správy a miestnej samosprávy na okresnej a krajskej úrovni i pobočky viacerých verejnoprávných a komerčných inštitúcií a organizácií poskytujúcich služby nielen obyvateľom mesta, ale i celého okresu: Hasičská stanica Prešov, obvodné oddelenie Policajného zboru Slovenskej republiky (pracoviská Okresného riaditeľstva PZ SR občianske preukazy, cestovné doklady, vodičské preukazy, evidencia vozidiel), Sociálna poisťovňa — pobočka Prešov (pre výkon nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia, garančného poistenia, poistenia v nezamestnanosti, lekárskej posudkovej činnosti), pobočka Všeobecnej zdravotnej poisťovne, pobočka

Zdravotnej poisťovne Dôvera, Daňový úrad Prešov, pobočka Slovenskej pošty s filiálkou Poštovej banky, pobočky ďalších komerčných bánk (napr. Slovenskej sporiteľne, ČSOB, OTP banky a ďalších), pobočka poisťovne Kooperativa.

Zdravotníctvo

V okrese Prešov poskytovanie zdravotnej starostlivosti zabezpečujú Fakultná nemocnica s poliklinikou J.A. Reimana Prešov ako všeobecná nemocnica a špecializovaná nemocnica OÁZA so zameraním na rehabilitáciu. Ďalej sú to 3 polikliniky a 110 prevádzkovateľov všeobecnej ambulantnej starostlivosti, z toho 41 všeobecná starostlivosť o deti a dorast a 69 všeobecné lekárstvo. Špecializovanú ambulantnú starostlivosť zabezpečuje 223 prevádzkovateľov ambulancií.

Požiadavky:

- návrh občianskej vybavenosti z hľadiska kapacít a štruktúry zariadení zosúladiť s návrhom rozšírenia obytného územia,
- navrhnúť dobudovanie kapacít základného občianskeho vybavenia, verejných a komerčných služieb a doplniť chýbajúcu občiansku a sociálnu vybavenosť (materské školy, domy soc. starostlivosti), riešiť lokalizáciu zariadení občianskeho vybavenia s ohľadom na potreby vyplývajúce z potrieb územia,
- uvažovať s plochami pre rekonštrukciu areálov a objektov existujúcej občianskej vybavenosti,
- navrhnúť umiestnenie funkcie vybavenosti zameranej na služby starostlivosti o dieťa vrátane výchovy a vzdelávania, poradenstvo a individualizované verejné služby zamestnanosti, budovanie služieb na zlepšenie uplatniteľnosti na trhu práce, rozšírenie existujúcich zariadení a návrh nových,
- zachovať a navrhnúť športové a oddychové plochy nachádzajúce sa v zastavanom území obce (kúpalisko, futbalové ihrisko, kolkáreň, detské ihriská a pieskoviská v rámci areálu materskej školy, detské ihriská a ihriská pre mládež vybudované na verejných obecných plochách a rôzne detské ihriská, športové plochy, oddychové plochy v areáloch jednotlivých ubytovacích a rekreačných zariadení),
- vymedziť plochy pre tvorbu verejných priestorov a ich včlenenie do celkovej urbánnej
- štruktúry obce, vytvoriť územné podmienky pre vznik nových verejných priestorov a pre postupne skvalitňovanie a posilňovanie priestupnosti územia a vzájomnej previazanosti jednotlivých častí urbanizovaného a prírodného prostredia,
- vymedziť centrálnu polohu obce a navrhnúť verejné priestory s občianskou vybavenosťou aj pre využitie v regionálnom turizme,
- vymedziť ochranné pásma cintorínov a rešpektovať vymedzené rezervné plochy – horný cintorín a dolný,
- navrhnúť malú stomatologickú ambulanciu, lekáreň.
- umožniť umiestňovanie malých prevádzok ubytovania a stravovania v kombinácii s bývaním.

5.4. Požiadavky z hľadiska tendencie a rozvoja ekonomickej a hospodárskej oblasti.

Z hľadiska ekonomickej aktivity v obci Červenica je možné konštatovať prakticky nižšie hodnoty podielu ekonomicky aktívnych oproti podielu neaktívnych osôb na celkovom počte obyvateľov. Negatívnou skutočnosťou je iba niečo viac ako dvojpäťtinový podiel pracujúceho obyvateľstva ku dňu Sčítania obyvateľov, domov a bytov 26.5 2011.

Tab.: Ekonomická aktivita obyvateľstva k 26.5.2011

	Počet	

Územný plán obce Červenica - Zadanie

Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	883	100
Pracujúci (okrem dôchodcov)	118	13,36
Pracujúci dôchodcovia	4	0,45
Osoby na materskej dovolenke	1	0,11
Osoby na rodičovskej dovolenky	7	0,79
Nezamestnaní	246	27,86
Študenti stredných škôl	31	3,51
Študenti vysokých škôl	5	0,57
Osoby v domácnosti	43	4,87
Dôchodcovia	96	10,87
Príjemcovia kapitálových príjmov		
Deti do 16 rokov (narodení po 20.5.1995)	292	33,07
Iná	8	0,91
Nezistená	32	3,62
Z toho ekonomicky aktívni	369	41,79

V ekonomickej štruktúre obyvateľstva obce výrazne dominuje početné zastúpenie živnostníkov pred právnickými osobami, pričom od roku 2011 možno pozorovať nárast ich počtu. Početné zastúpenie slobodných povolání a samostatne hospodáriacich roľníkov zostáva prakticky bez výrazných zmien.

Tab.: Ekonomická štruktúra obyvateľstva v obci Červenica

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Živnostníci	10	9	12	12	12	11	14	18	18	24	24
Slobodné povolania		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Samostatne hospodáriaci roľníci	4	5	5	5	5	5	4	4	3	3	3
Právnické osoby spolu	12	13	13	13	13	13	14	14	13	14	13

Zdroj: Štatistický úrad SR

V štruktúre právnických osôb podľa ziskovosti možno pozorovať relatívne stabilný stav počtu ziskových i neziskových právnických osôb.

Tab.: Štruktúra právnických osôb podľa ziskovosti v obci Červenica

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Právnické osoby ziskové	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5
Právnické osoby neziskov	8	9	9	9	9	9	10	10	9	9	9

é											

Zdroj: Štatistický úrad SR

V samotnej obci Červenica sa nachádza iba málo pracovných príležitostí, čoho následkom je veľmi vysoká odchádzka do zamestnania mimo miesto trvalého bydliska prakticky vo všetkých odvetviach hospodárstva.

Obyvateľstvo obce Červenica odchádza za prácou do okresného mesta Prešov (50,8 %), do mesta Košice (18,0 %), do zahraničia (14,8 %), do ostatných obcí mimo okres Prešov (13,1 %) a do ostatných obcí v okrese Prešov (3,3 %). K najväčším zamestnávateľom v okresnom meste Prešov patria spoločnosti KOMFOS Prešov, s.r.o., KARMEN - veľkoobchod potravín s.r.o. Prešov, SAD Prešov, a.s., Konfekcion E - SK, s.r.o. Prešov, CEMM THOME SK, spol. s r.o. Prešov, MERKURY MARKET SLOVAKIA, s.r.o. Prešov, MILK-AGRO, spol. s r.o., Prešov, Lear Corporation Seating Slovakia s.r.o., Prešov. (viď. Formulár A4). Významným poskytovateľom pracovných príležitostí je aj samotné mesto Prešov (materské školy a základné školy na území mesta, Mestský úrad a pod.), a rovnako i ďalšie subjekty verejnej správy (Okresný úrad, Okresný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a pod.).

Požiadavky:

- plochy pre zriadenie nových výrobných území s nenáročnými prevádzkami a najmodernejšou technológiou uvažovať v obmedzenej miere,
- výrobné činnosti orientovať na poľnohospodársku malovýrobu, lesníctvo a drobné výrobné a remeselné služby
- riešiť hospodárske činnosti, ktoré by mohli svojím charakterom, dopravnými a priestorovými nárokmi a akýmkoľvek znečisťovaním prostredia rušivo vplývať na krajinný, architektonický a urbanistický charakter obce,
- vytvoriť územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi,
- pri návrhu rozvoja územia v oblasti poľnohospodárskej výroby uvažovať výlučne len s rozvojom špecifických foriem poľnohospodárstva,
- riešiť rozvoj výrobných aktivít a služieb nezávadného charakteru vytvorením ponuky poľnohospodársky nevyužitých objektov,
- uvažovať s využívaním poľnohospodárskych zariadení a areálov pre rozvoj diverzifikácie výroby v prospech služieb vidieckeho rekreačného a turistického priemyslu s využitím prvovýroby a environmentu v poľnohospodárstve,
- v chránených územiach počítať s osobitným režimom hospodárenia (chránené územia podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, ochranné pásma vodárenských zdrojov),
- riešiť posilnenie rekreačného potenciálu obce a potenciálu pre cestovný ruch a poznávací turizmus,
- vytvoriť územné podmienky pre rekreačnú a turistickú vybavenosť a rozšíriť kapacity a štruktúru služieb (detské ihriská, priestory pre šport a relaxačné aktivity, cyklotrasy, odstavné plochy dopravy, verejné dostupné sociálne zariadenia a pod.),
- **vytvoriť vhodné podmienky pre návštevníkov Dubníckych opálových baní,**
- do voľnej krajiny umiestňovať len zariadenia rekreácie a cestovného ruchu, ktoré sú

funkčne závislé na prírodných danostiach, ak to podmienky ochrany umožňujú (športovo-rekreačné zariadenia, náučné, turistické a cykloturistické trasy v prepojení na susedné obce a i.),

- regulovať umiestňovanie zariadení za účelom reklamy na území obce,
- riešiť územné podmienky pre vidiecky turizmus budovaním agrofariem, agroparkov a ekoparkov ako pobytov na vidieku,
- vytvárať nové udržateľné pešie, turistické, bežecké a cykloturistické trasy a pri ich rozvoji resp.
- rozšírení rešpektovať potreby zachovania a rozvoja biodiverzity,
- riešiť rozvoj cykloturistiky s nezaťažovaním prírodného prostredia hlukom a exhalátmi.

5.5. Požiadavky na riešenie rozvoja miestnych systémov dopravy a na zabezpečenie technickej vybavenosti a civilná ochrana obyvateľstva.

Miestny systém dopravy:

Širšie dopravné vzťahy

Obec Červenica je sieťou ciest III. triedy napojená na nadradenú cestnú sieť:

- západne sa napája v Novej Polhore a v Lemešanoch mimoúrovňovými križovatkami na vybudovanú trasu diaľnice D-1 Prešov-Budimír – Bidovce. D-1 je vybudovaná kategórie D-26,5/120;
- v obci Bidovce je dvoma kruhovými križovatkami napojená cestou II/576 na cestu I/19 a na diaľnicu D-1;
- cesta I/19 a diaľnica D-1 je súčasťou dopravného koridoru č.V, jeho modifikácie na území SR vetvou „A“. Je hlavnou európskou cestou E 58 so smerom ČS/SR-Trenčín-Poprad-Prešov-Košice-Michalovce-hranica SR/UA a je zaradená do siete - multimodálny koridor TEN-T Rýn – Dunaj (Ostrava/Přerov – Žilina – Košice – hranica s Ukrajinou). Toto definovanie bolo prijaté na Paneurópskej konferencii o doprave (Kréta 1994) a je v súlade s ÚPN VÚC košického a prešovského samosprávneho kraja.

Železničná doprava

Katastrálnym územím obce Červenica nevedie žiadna železničná trať.

Letecká doprava

V kat. úz. obce sa nenachádzajú letiskové plochy.

V meste Košice sa nachádza druhé najväčšie medzinárodné letisko na Slovensku.

Hraničné priechody

Priamo v kat. území obce sa nenachádzajú hraničné priechody.

Osobná hromadná doprava

Kat. územie a samotná obec Červenica je obsluhovaná jednou prímestskou linkou pravidelnej autobusovej dopravy (PAD). Spoje premávajú po ceste III. triedy a po miestnej obslužnej ceste s obrátiskom.

linka počet spojov tam/späť

707403 so smerom, Prešov-Záborské/Abranovce-Lesíček-Červenica 10/9

zastávky: Prešov, Žehra, Lúčna, Červenica: PD, dolný koniec, námestie, horný koniec

Za priemerný pracovný deň je obec obsluhovaná 19-timi spojmi v oboch smeroch.

Na autobusových zastávkach v obci nie sú zriadené samostatné odstavovacie pruhy pre zastavovanie autobusov mimo jazdné pruhy vozoviek ciest.

Pre obytné súbory vyhláška MZ SR č.237/2009 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí stanovuje najvyššie prípustnú hodnotu hladiny hluku vo vonkajších priestoroch pozdĺž základnej komunikačnej siete max 60 dB(A). Nadmernou hladinou hluku nie je zasahovaná obytná zástavba.

Technická infraštruktúra:

Zásobovanie vodou

Obec Červenica nemá vybudovaný verejný vodovod.

Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd

Obec Červenica nemá vybudovanú verejnú kanalizáciu ani čistiareň odpadových vôd.

Zásobovanie elektrickou energiou

Juhovýchodnou časťou katastrálneho územia obce Červenica prechádza trasa prenosového vedenia veľmi vysokého napätia (VVN) V072/285 na úrovni 220 kV (Vojany — Lemešany). Obec Červenica je zásobovaná elektrickou energiou z elektrickej stanice 110/22 kV Prešov 2. Prevádzku energetických zariadení na území obcí zabezpečuje Východoslovenská energetika, a.s., Košice. Rozvod 22 kV v obci je väčšinou káblový, ukončený murovanými alebo stožiarovými transformačnými stanicami. Katastrom obce, čiastočne aj údolím vodného toku Jedľovec, prechádza z juhu na sever elektrické vedenie 22 kV k vysielacu Dubník.

Zásobovanie plynom

Zdrojom plynu pre obec Červenica je strednotlakový plynovod STL 150 PN 0,1 Prešov — Dulova Ves — Kokošovce — Abranovce — Žehňa — Mirkovce — Šarišské Bohdanovce, ktorého prípojka vedie do obce Červenica. Obec Červenica je plne plynofikovaná, pričom jej obyvatelia sú zásobovaní zemným plynom naftovým z rozvodnej STL alebo NTL siete.

Zásobovanie teplom

V obci Červenica sa uplatňuje individuálne vykurovanie z lokálnych domových kotolní.

IT infraštruktúra

Obec Červenica má prístup na internet cez mobilných operátorov a cez pevné telefónne linky.

Civilná ochrana obyvateľstva:

Pri navrhovaní, umiestňovaní a výstavbe s prevládajúcou funkciou bývania a s možnosťou podpiwničenia (rodinné domy) v budovách zabezpečujúcich služby obyvateľstvu, ubytovniach, všetkých typoch škôl, budovách obcí pre plánovaný počet zamestnancov a pre osoby prevzaté do starostlivosti, v bytových budovách pre navrhovaný počet osôb, je potrebné uvažovať s výberom vhodných podzemných alebo nadzemných priestorov vyššie uvedených stavieb ako jednoduché úkryty budované svojpomocne. Pri výbere zohľadniť vývoj počtu obyvateľstva (nárast / pokles) a primerane uplatniť ustanovenia § 4 a 12 vyhlášky (č.532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov).

Požiadavky:

- navrhnúť riešenie dopravnej obsluhy (vrátane funkčných tried a kategórií komunikácií) a nárokov na dynamickú a statickú dopravu s ohľadom na navrhované využitie a organizáciu územia v zmysle platnej legislatívy (cestný zákon),
- dodržať minimálnu vzdialenosť križovatiek v zastavanom území v zmysle STN podľa funkčných tried (D) MZ1 až MO3 a mimo zastavané územie dodržať najmenšie prípustné vzdialenosti križovatiek na cestách a vyznačiť schematicky bez určenia typu a veľkosti križovatky,
- vyjadriť väzby urbanistického riešenia na existujúce a navrhované dopravné vybavenie,
- rešpektovať existujúcu komunikačnú sieť a vytvoriť priestor pre ich prípadnú rekonštrukciu a úpravu v zmysle navrhovanej kategorizácie, všetky odstavné a parkovacie plochy, ako aj zariadenia dopravnej infraštruktúry na území obce,
- rezervovať územie pre sieť navrhovaných prístupových miestnych a účelových miestnych komunikácií v rámci nových rozvojových lokalít,
- dopravné napojenia navrhovaných lokalít, jednotlivých pozemkov určených na bývanie riešiť systémom obslužných ciest a ich následným napojením na nadradenú cestnú sieť v súlade s platnými STN a TP,
- pri návrhu nových križovatiek, rekonštrukcii a obnove zabezpečiť dostatočnú územnú rezervu pre návrhové parametre, rozhlady a iné,
- navrhnúť dlhodobu udržateľnú koncepciu mobility s dôrazom na pešiu a cyklistickú dopravu v prepojení na MHD,
- budovať integrovaný systém verejnej dopravy a posúdiť dostupnosť, vzdialenosti a opodstatnenie umiestnenia zastávok verejnej hromadnej dopravy v riešenom území ,
- navrhnúť kapacitu plôch statickej dopravy s rezervou pre návštevníkov zariadení občianskej vybavenosti, odstavné a parkovacie miesta obyvateľov rodinných domov musia byť riešené v rámci súkromných pozemkov s preferenciou garáží ako stavebných súčastí rodinných domov, uvažovať s tým, že parkovanie užívateľov zariadení vybavenia a služieb komerčného charakteru musí byť riešené na pozemkoch ich prevádzkovateľov,
- na ochranu ciest a premávky na nich mimo zastavaného územia obce vymedzeného platným územným plánom obce dodržať a vyznačiť cestné ochranné pásma v zmysle cestného zákona,
- dopravné pripojenia na cestnú sieť riešiť na základe dopravno-inžinierskych podkladov, výhľadovej intenzity dopravy, posúdenia dopravnej výkonnosti dotknutej a príľahlej cestnej siete, podľa možnosti systémom obslužných ciest a ich následným pripojením na existujúce miestne cesty a následne na nadradenú cestnú sieť (z hľadiska stavebnej kategórie) v súlade s aktuálne platnými STN a technickými predpismi,
- pri navrhovaných lokalitách v blízkosti pozemných komunikácií je potrebné posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a vyznačiť pásma prípustných hladín hluku v zmysle príslušnej legislatívy, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí,
- vytvoriť podmienky pre bezpečný pohyb chodcov a podľa možností riešiť popri chodníkoch pásy zelene,
- pozdĺž zberných a obslužných komunikácií riešiť jednostranné chodníky pre peších podľa miestnych pomerov,

- pri návrhu cyklistickej a pešej dopravy vytvárať vzájomne prepojenú sieť, ktorá zabezpečí možnosť plynulého a bezpečného pohybu chodcov a cyklistov,
- rešpektovať sieť cyklomagistrál a vybraných cyklotrás regionálneho významu,
- rešpektovať strategické dokumenty Prešovského samosprávneho kraja (PSK), Regionálny plán udržateľnej mobility Prešovského samosprávneho kraja (PUM PSK), Rozvoj cyklistickej dopravy na území PSK, Kostrová sieť cyklistických komunikácií, Stratégia adaptácie PSK na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy Prešovského kraja, Koncepcia rozvoja školstva, zdravotníctva a sociálnych služieb a Regionálna integrovaná územná stratégia Prešovského kraja.
- navrhnuť komplexné riešenie technickej vybavenosti územia,
- v urbanistickej štruktúre navrhnuť koncepciu verejného technického vybavenia územia (zásobovanie vodou, elektrickou energiou a teplom, odkanalizovanie územia, zadržiavanie dažďovej vody v území...) rešpektujúc súčasné trendy riešenia, navrhnuť možnosti zadržania a využitia zrážkových vôd na vlastných pozemkoch, zohľadniť existujúce siete technickej vybavenosti, koridory, trasy hlavných vedení a zariadenia technického vybavenia vrátane ochranných pásiem, pri riešení územia považovať za limity z hľadiska zariadení technického vybavenia ich ochranné a bezpečnostné pásma, navrhnuť pokrytie potrieb zariadeniami technického vybavenia vo vzťahu k navrhovanému využitiu a organizácii územia s maximálnym využitím vybudovaných sietí,
- pre využívané vodné zdroje, ktoré nemajú stanovené pásma hygienickej ochrany zabezpečovať túto ochranu stanovením pásiem hygienickej ochrany a stanovením zásad hospodárenia v týchto ochranných pásmach, pitná voda musí spĺňať požiadavky na zdravotnú bezpečnosť,
- stanoviť potrebu pitnej vody pre existujúcu aj navrhovanú zástavbu v zmysle príslušnej legislatívy a predpisov,
- na hromadné zásobovanie pitnou vodou používať len vodárenské zdroje a verejný vodovod, ktorý musí byť navrhnutý a vybudovaný v súlade s poznatkami technického pokroku, tak aby bolo zabezpečené dostatočné množstvo zdravotne bezchybnej pitnej vody pre verejnú potrebu,
- navrhnuť rozšírenie verejného vodovodu s cieľom zabezpečiť kvantitatívne i kvalitatívne zásobovanie obyvateľstva obce pitnou vodou, dobudovanie vodovodnej siete pre súčasný stav a navrhovaný rozvoj obce,
- v miestach, kde nie je vybudovaný verejný vodovod pre zásobovanie obyvateľov pitnou vodou navrhnuť dobudovanie verejného vodovodu za účelom zásobovania obyvateľov kvalitnou pitnou vodou, ide aj o rozvojové lokality obce, kde je plánovaná bytová výstavba alebo výstavba rodinných domov
- riešiť splaškovú kanalizáciu a čistiareň odpadových vôd s cieľom predchádzať znečisteniu podzemných a povrchových vôd v území a mimo územie pre súčasný stav a navrhovaný rozvoj obce,
- nakladanie s komunálnymi odpadovými vodami riešiť aj individuálnymi systémami alebo inými primeranými systémami, ktorými sú najmä vodotesné žumpy a pre riedko osídlené oblasti aj malé čistiarene odpadových vôd s primeraným čistením, aby sa dosiahli environmentálne ciele pre povrchové vody a podzemné vody,
- pri návrhu odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd prostredníctvom malých a domových ČOV rešpektovať požiadavky na čistenie vôd,
- v prípade návrhu nových rozvojových lokalít a zón a ich predpokladaného vplyvu na hydrogeologické a vodohospodárske pomery v území, tieto podmieniť návrhom a

- rešpektovaním opatrení, ktoré z analýz vodohospodárskych pomerov územia a ním dotknutých plôch určia podmienky pre zlepšenie vodného režimu v riešenom území,
- rešpektovať ochranné a bezpečnostné pásma pásma existujúcich a navrhovaných elektrických vedení a zariadení,

5.6. Požiadavky na zabezpečenie ochrany prírody a krajiny ekologickej stability a ochrany a využiteľnosti prírodných zdrojov.

Do riešeného územia obce Červenica zasahujú tieto prvky územnej ochrany prírody a krajiny: Chránený areál - Dubnické bane(ÚEV Dubnické bane (SKUEV0401)), Chránené vtáčie územie - Slanské vrchy (SKCHVU025), Územie európskeho významu - Dubnické bane (SKUEV 0401), Územie európskeho významu Lúky pod Dubníkom (SKUEV4101). Podľa aktualizovaného Generelu nadregionálneho ÚSES SR zasahuje do územia obce Červenica a biocentrum nadregionálneho významu NRBC Šimonka. Územie obce patrí medzi územia charakterizované vyrovnaným pomerom lesných pozemkov a poľnohospodárskeho pôdneho fondu bez výrazných rozdielov medzi ornou pôdou a ttp. Významná časť poľnohospodárskej pôdy ohrozenej vodnou eróziou je zatrávnená a v exponovaných polohách porastená nelesnou drevinovou vegetáciou. Zástavba obce je zaradená medzi menšie sídelné útvary. Územie obce Červenica si z hľadiska ekologicky únosného využívania územia nevyžaduje realizovať podstatné zmeny v spôsobe súčasného využívania krajiny. Je vhodné zachovať jestvujúci stav súčasnej krajinnej štruktúry s možným rozvojom osídlenia (zastavaného územia) obce.

Potenciál vidí obec vo využití prírodných zdrojov a osobitostí krajiny, v revitalizácii krajiny a v zachovaní krajinného rázu obce Červenica.

Územie obce predstavuje v relatívnom vyjadrení ekologickej stability priestor vysoko stabilný. Na zabezpečenie ekologickej stability je potrebné minimálne zachovať súčasnú krajinnú štruktúru a na zvýšenia biodiverzity je potrebné uplatňovať opatrenia.

Pre zachovanie, udržiavanie a zvýšenie drevinovej vegetácie v obci treba spracovať samostatný generel (dokument starostlivosti o dreviny).

Požiadavky:

- rešpektovať regionálny a miestny územný systém ekologickej stability (RÚSES, MÚSES) - vytváranie a udržiavanie ÚSES je verejným záujmom,
- funkčnosť prvkov ÚSES zabezpečiť rešpektovaním ich ochrany pred zástavbou, to znamená nezasahovať do záujmového prostredia bariérovými prvkami, oploteniami, neumiestňovať sem budovy a stavebné zámery,
- vyhodnotiť prírodné zachovalé a významné nechránené lokality v území obce a navrhnúť ich na vyhlásenie ako obecné chránené územie,
- rešpektovať ochranu porastov pozdĺž všetkých vodných tokov, najmä pri možných zásahoch do týchto častí formou výrubov drevín,
- navrhnúť ekologicky optimálne využívanie územia katastra obce pri rešpektovaní a skvalitňovaní územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na miestnej úrovni,
- rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia význam a hodnoty jeho prírodných daností

- pri umiestňovaní činností do územia rešpektovať hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických
- surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a návrhom vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiadúcich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny,
- riešiť zvýšenie ekologickej stability, prípadne obnovu biotickej integrity a biologickej rozmanitosti v územiach a krajinných segmentoch s narušeným prírodným, resp. životným prostredím,
- zachovať ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť dlhodobu priaznivé existenčné podmienky pre vodné ekosystémy,
- uplatňovať účinné krajinnoeologické a technické opatrenia na elimináciu negatívnych vplyvov pri využívaní prírodných zdrojov a kultúrno-historických štruktúr,
- návrh ekostabilizačných opatrení na zabezpečenie územného systému ekologickej stability,
- s dôrazom na zachovanie pohľadových krajinných štruktúr s usporiadanými krajinnými prvkami a zložkami riešiť zamedzenie vzniku vizuálneho smogu v pohľadových líniiach krajiny,
- vyčleniť plochy na náhradnú výsadbu zelene na nových rozvojových plochách a pri návrhoch nových komunikácii navrhnúť dostatok izolačnej zelene,
- rešpektovať výskyt potenciálnych nestabilizovaných až nestabilných území, citlivých na väčšie antropogénne zásahy,
- prístupové cesty v prírodnom prostredí navrhnúť len tak, aby nedochádzalo k neprimeranej likvidácii trvalého trávneho porastu resp. zničeniu alebo poškodeniu biotopov národného a EÚ významu,
- rešpektovať ochranu a racionálne využívanie prírodných zdrojov, nerastného bohatstva vrátane energetických surovín a obnoviteľných zdrojov energie, eliminovať nadmerné čerpanie neobnoviteľných zdrojov, regulovať využívanie obnoviteľných zdrojov v súlade s mierou ich samo reprodukcie a revitalizovať narušené prírodné zdroje, najmä tie, ktoré sú poškodené alebo zničené následkom klimatických zmien, živelných pohrôm a prírodných katastrof,
- riešiť ochranu prírodných zdrojov a ich racionálneho využívanie v súlade s organizáciou priestorového usporiadania a funkčného využívania a s požiadavkami na ochranu prírody a krajiny.

5.7. Požiadavky na zabezpečenie ochrany a starostlivosti o životné prostredie a požiadavky na zabezpečenie adaptácie na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy.

Veľmi dôležitý faktor, ktorý bude čoraz viac ovplyvňovať rozvoj obce Červenica, a ktorý je potrebné nutne riešiť, je zmena klímy (samozrejme, tento faktor nevplyva len na obec, ale pôsobí celosvetovo; v konečnom dôsledku však pôsobí aj lokálne – najčastejšie v podobe extrémnejších prejavov počasia ako sú horúčavy, povodne, suchá a pod.).

Zmena klímy ako fenomén 21. storočia sa stáva jednou z najväčších výziev environmentálnej politiky. Svetové ekonomické fórum vo svojej Správe o globálnych rizikách (2018), v ktorej pravidelne vyhodnocuje 50 najväčších globálnych rizík z hľadiska ich účinku,

pravdepodobnosti a vzájomných interakcií, zaradilo extrémne prejavy počasia, krízu z nedostatku vody, prírodné katastrofy a zlyhanie zmierňovania zmeny klímy a adaptácie medzi 5 najväčších rizík súčasnosti (MŽP, 2018).

Požiadavky:

- v obytnom a rekreačnom území pri návrhu novej zástavby zohľadniť a rešpektovať prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí,
- návrhom obmedziť nepriaznivé vplyvy v dôsledku znečisťovania ovzdušia zdrojov znečisťovania ovzdušia na ľudské zdravie a životné prostredie znížením emisií z vykurovania domácností,
- na území obce neumiestňovať nové výrobné prevádzky a technologické zariadenia, ktoré môžu byť zdrojmi znečisťovania ovzdušia a nadmerne zaťažujúce životné prostredie hlukom, prachom a zápachom,
- neumiestňovať nové zdroje znečisťovania ovzdušia, zabrániť resp. obmedziť nepriaznivé vplyvy na ľudské zdravie a životné prostredie, pričom pri návrhu nových zdrojov, prípadne ich rozšírením je potrebné zohľadniť aj kumulatívne vplyvy existujúcich zdrojov v danom aj priľahlom území,
- pri rozvojových plochách zvážiť možnosť využitia alternatívnych zdrojov energie,
- zaoberať sa definovaním konfliktných uzlov na miestnej úrovni (strety vybraných stresových faktorov s prvkami ochrany prírody, významné migračné koridory živočíchov),
- určiť stupeň radónového rizika a odporúčať realizovanie potrebných protiradónových opatrení pri výstavbe a rekonštrukcii objektov,
- vymedziť a rešpektovať územia s prírodnou rádioaktivitou a radónovým rizikom,
- vymedziť a rešpektovať zosuvné územia a erózne javy s ohľadom aj na zvýšenú seizmicitu,
- vymedziť a rešpektovať poddolované územia a staré záťaže,
- Rešpektovať Stratégiu adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy – aktualizácia z r. 2017 schválenú uznesením vlády SR č.478/2018. aplikovanú na obce v oblasti:
  - prírodného prostredia a biodiverzity,
  - vodného režimu v krajine a vodného hospodárstva,
  - sídelného prostredia a zdravia obyvateľstva,
  - poľnohospodárstva a lesníctva,
  - dopravy, energetiky, priemyslu a podnikania,
  - rekreácie a cestovného ruchu.
- rešpektovať iné faktory s negatívnym dopadom na kvalitu životného prostredia,
- navrhnuť revitalizáciu a novú výsadbu sídelnej zelene, vrátane funkčnej uličnej zelene, navrhnuť revitalizáciu a doplnenie líniovej zelene mimo zastavaného územia obce, vrátane sprievodnej vegetácie vodných tokov,
- zohľadniť ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd pred ich zástavbou,
- v návrhu racionalizovať vplyvy na poľnohospodárскеj a lesnej krajine a to aj s dôrazom na legislatívnu ochranu o ochrane a využívaní poľnohospodárskej a lesnej pôdy,
- zabezpečiť ochranu pôdných zdrojov vhodným a racionálnym využívaním poľnohospodárskej a lesnej krajiny a to aj s dôrazom na zamedzovanie erózie pôdy,
- rešpektovať existujúce vybudované zariadenia potrebné pre hospodárenie s poľnohospodárskou a lesnou pôdou,

- vyznačiť predpokladaný rozsah určenia iného funkčného využitia lesných pozemkov s vyznačením ochranného pásma lesov a rešpektovať údaje o predpokladanom rozsahu využívania lesných pozemkov na iné účely a údaje o súvisiacom rozsahu vyňatia alebo obmedzenia využívania lesných pozemkov z plnenia funkcií lesov,
- pre účel návrhu inej činnosti rešpektovať využitie len nevyhnutnej výmery lesných pozemkov a rešpektovať nenarušenie celistvosti lesa,
- rešpektovať plochy evidované ako zosuvné územia a vymedziť ich ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu v zmysle platnej legislatívy a návrhom nezasahovať do režimu povrchových vôd a navrhnuť opatrenia na úpravu vodných tokov a ochranu pred povodňami,
- v súlade s plánmi manažmentu povodí vytvoriť územno-technické predpoklady na ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych technických a bio technických opatrení,
- graficky vyznačiť a zapracovať priebeh záplavových čiar vodného toku Červenica ako aj návrhy na realizáciu príslušných opatrení **PMPP**, ktorých cieľom je zníženie potenciálnych nepriaznivých dôsledkov povodní,
- v nových lokalitách riešiť pásмо pobrežných pozemkov popri jednotlivých vodných tokoch so šírkou 5m alebo 10m po oboch stranách ich koryta a vylúčiť urbanizáciu s tým, že zostane tzv. bezzásahová zóna,
- pri riešení budúceho rozvoja obce v územiach ohrozených vodami vybrežovanými z koryta vodných tokov obmedziť výstavbu a iné nevhodné činnosti do doby vybudovania príslušných ochranných opatrení, ktoré zamedzia vzniku povodňových škôd,
- rešpektovať zákon o vodách,
- v rámci odvádzania dažďových vôd z navrhovaných spevnených plôch navrhnuť opatrenia na zadržanie povrchového odtoku v území, vody z povrchového odtoku prednostne odvádzať do vsaku, v prípade potreby prečistené na čistiacich zariadeniach,
- reguláciou riešiť aj zadržiavanie dažďových zrážok v urbanizovanom prostredí, znižovanie odtoku vody v urbanizovanej krajine t.j. zvýšenie infiltrácie - vsakovania do podlažia, zvýšenie výparu - napr. zelené strechy, parky a zelené plochy, vodné prvky (zelená a modrá infraštruktúra), regulovanie odtoku zrážkových vôd, zachytávanie v retenčných nádržiach s následným sekundárnym využitím, regulované vypúšťanie do stokovej siete a/alebo vodných tokov.
- **do regulácie navrhnuť vodozádržné ochranné a pôdoochranné opatrenia za účelom zachovania zrážkových vôd z povrchového odtoku v území mimo intravilánu obce ako aj ochrany pred záplavami, resp. revitalizácie prirodzených koridorov vodných tokov (trvalých, občasných) a ich brehových území so zámerom obnovy ich integrity a tiež v súvislosti s klimatickými zmenami.**

6. Hlavné požiadavky na územie obce z hľadiska priestorového usporiadania územia a funkčného využívania územia

6.1. Požiadavky z hľadiska širších územných vzťahov.

Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia a požiadavky na riešené územie obce Červenica.

Obec Červenica patrí na základe územno-správneho členenia do okresu Prešov a Prešovského kraja. Okres Prešov má rozlohu 933,68 km² a 174741 obyvateľov (údaje k 31.12.2023). Obec je situovaná na juhovýchodnej časti okresu.

Podľa Konceptie územného rozvoja Slovenska (KURS) obec leží mimo ťažísk osídlenia a rozvojových osí. Sídla mestského charakteru sú od obce Červenica vzdialené: okresné mesto Prešov 27,5 km, Veľký Šariš 37,1 km. Ďalšími najbližšími mestami sú Košice a Vranov nad Topľou.

Požiadavky:

- rešpektovať orientáciu na historicky založenú sídlennú štruktúru Šarišského regiónu
- návrhom podporiť rozvoj prirodzených vzájomných väzieb medzi sídlami, ich funkčnú symbiózu pri zachovaní špecifik a identity jednotlivých sídiel,
- pri obnove, dostavbe, prestavbe a novej výstavbe v území uplatňovať hodnoty, ktoré predstavujú regionálne znaky,
- navrhnuť rozvoj vidieckeho sídla na princípe podpory rozvoja konkurencieschopného poľnohospodárstva a schopnosti vytvoriť pre obyvateľstvo dostatok pracovných príležitostí mimo agrárneho sektoru a na schopnosti využívania a uplatnenia moderných informačných technológií,
- navrhnuť vo vidieckom priestore obce dobrú dostupnosť k sídelným centráм, budovanie systémov distribúcie pitnej vody, budovanie systémov odkanalizovania s čistiarnami odpadových vôd a budovanie systémov odstraňovania komunálneho odpadu,
- za centrá osídlenia sa považujú jednotlivé sídla, ktoré z hľadiska svojej polohy v sídelnom systéme preberajú na seba zabezpečenie obsluhy obyvateľstva aj obce Červenica z hľadiska sociálnych, kultúrnych a hospodárskych funkcií vyššieho a špecifického významu. Ich vymedzenie je na základe kritérií ich polohového významu, súčasných a navrhovaných funkcií v sídelnom systéme,
- zohľadniť všetky odstavné a parkovacie plochy, ako aj zariadenia dopravnej infraštruktúry na území obce,
- pri umiestňovaní občianskeho vybavenia regionálneho významu zohľadniť postavenie obce Červenica v štruktúre osídlenia ako vidiecke sídlo s obslužným územím centier a ťažísk osídlenia,
- zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržiavaniu významných alebo charakteristických črt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania, alebo ľudskej aktivity,

6.2. Požiadavky z hľadiska priestorového usporiadania a funkčného využívania územia.

v návrhu funkčného využitia rešpektovať štandardizované javy určené **Vyhláškou č. 153/2024 Z.z. o štandardoch a metodike spracovania územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov ako sú podľa Prílohy č. 3** - Požiadavky na dátovú štruktúru častí územnoplánovacej dokumentácie napríklad: štátna hranica, hranica kraja, hranica okresu, hranica obce, hranica katastrálneho územia, hranica zastavaného územia, priestorovo-funkčný celok, priestorovofunkčná časť, bývanie, vybavenosť, výroba, dopravné vybavenie, technické vybavenie, verejne prístupné priestranstvá, produkčná vegetácia, produkčné vodstvo, ekostabilizačná

vegetácia, ekostabilizačné vodstvo, rekreačná vegetácia, rekreačné vodstvo, ťažisko verejného priestoru, významný urbanistický prvok, významný krajinný prvok, líniový a pásmový limit stavby vo verejnom záujme, líniový a pásmový limit krajinej infraštruktúry vo verejnom záujme, líniový a pásmový limit zelenej infraštruktúry vo verejnom záujme, osobitné územie, územia, pre ktoré je potrebné obstaráť územný plán zóny,

Pre stanovenie koncepcie územného rozvoja riešeného územia stanoviť resp. vymedziť:

- priestorovo-funkčné územné celky riešeného územia ako vymedzená časť územia, ktorá bude mať spoločnú priestorovú a funkčnú charakteristiku, a na ktorú sa bude vzťahovať regulácia rozvoja územia,
- priestorovo-funkčné časti priestorovo-funkčných celkov so špecifickou priestorovou a funkčnou charakteristikou, a na ktorú sa bude vzťahovať regulácia rozvoja územia,
- stanoviť limity územia a regulácie činností v krajinnom prostredí v minimálnom rozsahu funkčnej a priestorovej regulácie,

Požiadavky:

- riešiť funkčné, hmotovo-priestorové, organizačno-prevádzkové a kompozičné vzťahy riešeného územia vo väzbe na okolité územie
- navrhnúť požiadavky na kompozičné formovanie obce ako urbanistického celku (verejné priestory, zelené plochy, uličné riešenia, modrá a zelená infraštruktúra v priestore, vidiecky charakter a pod.)
- navrhnúť funkčné, hmotovo-priestorové, organizačno-prevádzkové a kompozičné vzťahy riešeného priestoru vo väzbe na okolité územie,
- koncepciu priestorového usporiadania navrhovanej štruktúry zamerať na priestorovú proporčnosť, zohľadniť estetické usporiadanie a výrazovú diferenciáciu hmotných prvkov priestorovej štruktúry,
- pri návrhu priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce prihliadať na historické, kultúrne, urbanistické a prírodné podmienky územia a na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu,
- využívať pre účely novej výstavby najmä disponibilné plochy v rámci zastavaného územia a plochy priamo nadväzujúce na zastavané územie obce,
- zástavbu s obytnou funkciou (rodinné domy) riešiť s nevyhnutnou vybavenosťou pre potreby bývania s ohľadom na kvalitu bývania,
- pri návrhu funkčných území určených na bývanie rešpektovať stanovené ochranné, bezpečnostné a hygienické pásma,
- pri výbere vhodnej typologickej formy bývania je nutné zohľadňovať urbanistický charakter prostredia, terénne a priestorové danosti,
- navrhnúť ťažiskové a iné verejné priestory a vymedziť plochy občianskej vybavenosti v dobrej dostupnosti a vo väzbe na dopravné, cyklistické a pešie prepojenie,
- rešpektovať typické formy a štruktúry osídlenia charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k staviteľstvu, ľudovému umeniu, formám hospodárskych aktivít a väzbám s prírodným prostredím,
- urbanistickú štruktúru navrhnúť tak, aby umožňovala cirkuláciu vzduchu medzi zastavaným a prírodným prostredím,
- v novej rodinnej zástavbe v svahovitých terénoch rešpektovať v maximálnej miere konfiguráciu terénu bez návrhu výrazných terénnych úprav (napr. oporné múry vyššie ako 1,5 m), stanoviť zastavovacie podmienky na umiestnenie jednotlivých funkčných území s určením možného zastavania a únosnosti využívania územia - v minimálnom rozsahu funkčnej a priestorovej regulácie (výška zástavby, stanovenie maximálnej miery zastavania a podielu zelene, regulácia umiestnenia stavieb na pozemku,

požiadavky na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie....) v súlade s platnou legislatívou a predpismi.

7. Požiadavky na ochranu kultúrneho dedičstva

V zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov platí v katastrálnom území obce Červenica I. a IV. stupeň ochrany, pričom sa priamo na jeho katastrálnom území nachádzajú aj vyhlásené osobitne chránené územia maloplošné národného významu, chránené vtáčie územia a územia európskeho významu európskej sústavy chránených území (NATURA 2000). Vyhlásené osobitne chránené územie maloplošné národného významu je v katastrálnom území obce chránený areál Dubnícke bane.

Z európskej sústavy chránených území (NATURA 2000) na území SR do väčšiny výmery katastrálneho územia obce Červenica na severe a východe (mimo zastavané územie obce) plošne zasahuje vyhlásené chránené vtáčie územie (CHVÚ) SKCHVU025 Slanské vrchy a územie európskeho významu SKUEV0401 Dubnícke bane.

Požiadavky:

- rešpektovať ochranu národných kultúrnych pamiatok, pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a ich ochranných pásiem, vrátane archeologických nálezísk,
- navrhnúť opatrenia na ochranu, obnovu a údržbu v zmysle pamiatkového zákona: urbanistickú štruktúru zástavby; stavebný fond a jeho najstaršie zachované znaky/tvaroslovie, zachovať výškovú hladinu charakteristickej zástavby, proporciu stavieb, nevhodné stavby zastrešenia, zachovanie rozsahu záhrad a sádov nadväzujúcich na obytné a hospodárske objekty, zachované aleje i samostatne stojace stromy (ovocné stromy,...),
- navrhnúť pôdorysné a hmotové dotvorenie územia v mieste pôvodnej zaniknutej štruktúry na princípe kontextuálnych postupov,
- navrhnúť opatrenia na ochranu a zveľaďovanie kultúrnych a prírodných hodnôt krajiny vrátane prvkov charakteristického vzhľadu krajiny,
- v grafickej časti návrhu vyznačiť evidované národné kultúrne pamiatky (NKP) ako aj predpokladané aj evidované archeologické nálezy a náleziská,
- navrhnúť opatrenia pre zachovanie charakteristického vzhľadu krajiny, krajinného rázu a krajinného obrazu a kultúrno- historického a prírodného dedičstva krajiny,
- rešpektovať a chrániť hodnotné pohľadové smery na prírodné (krajinné) dominanty vytvárajúce charakteristickú prírodnú kulisu územia obce (významná panoráma, významný priehľad, farebnosť, strešná krajina, vymedzenie územia pamiatkových rezervácií a **pamiatkových zón pre spracovanie územného plánu zóny**),
- navrhnúť pamiatky obce do evidencie pamätihodností obce v zmysle príslušnej legislatívy,
- pri regulácii ochrany pamiatok kultúrneho a historického dedičstva využiť návrh zásad a regulatívov z dokumentácie „Červenica -Zásady a regulatívy ochrany kultúrno-historických hodnôt sídla“ (Pamiatkový ústav Bratislava, 2001).

8. Požiadavky na obsah a rozsah riešenia

Obsah územného plánu obce Červenica bude vypracovaný v súlade so zákonom č. 200/2022 Z.z. o územnom plánovaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ÚP“) a Vyhláškou č. 392/2023 Z.z. o obsahu a spôsobe spracovania územnoplánovacej dokumentácie a o územnoplánovacích podkladoch a všeobecných požiadavkách na priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia (ďalej len „Vyhláška“).

8.1. Požiadavky na obsah územného plánu obce (§12 Vyhlášky č. 392/2023 Z.z.).

Požiadavky:

- **Informatívna časť územného plánu obce v textovej časti bude obsahovať**

- a) základné údaje,
- b) širšie vzťahy,
- c) vyhodnotenie doterajšej územnoplánovacej dokumentácie obce alebo jej častí,
- d) vyhodnotenie vplyvu demografických, sociálnych, environmentálnych a ekonomických vývojových tendencií na územný rozvoj obce,
- e) vyhodnotenie urbanistickej štruktúry, krajinnej štruktúry a limitov územia obce,
- f) priemet území krajinnej infraštruktúry miestneho významu a území ochrany prírody a krajiny miestneho významu,
- g) návrh plôch a koridorov pre umiestnenie stavieb vo verejnom záujme a plôch zelenej infraštruktúry vo verejnom záujme,
- h) urbanistickú koncepciu rozvoja obce, priemet zastavaného územia a členenie na priestorovofunkčné celky a priestorovo-funkčné časti,
- i) zdôvodnenie a opis regulácie a spôsob výpočtu limitov,
- j) vymedzenie plôch určených na odňatie poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov,
- k) zásady a podmienky vyplývajúce z osobitných predpisov.³⁾

(2) Informatívna časť územného plánu obce v grafickej časti obsahuje grafické znázornenia

- a) širších vzťahov a vymedzenia riešeného územia,
- b) urbanistickej štruktúry a krajinnej štruktúry a limitov územia obce,
- c) urbanistickej koncepcie rozvoja obce, vymedzenia zastavaného územia a členenia na priestorovofunkčné celky a priestorovo-funkčné časti,
- d) priemetu území krajinnej infraštruktúry a území ochrany prírody a krajiny miestneho významu,
- e) návrhu plôch a koridorov pre umiestnenie stavieb vo verejnom záujme a plôch zelenej infraštruktúry vo verejnom záujme,
- f) iných územných limitov, vyplývajúcich z územnoplánovacej dokumentácie vyššieho stupňa, a limitov ochranného a bezpečnostného pásma,
- g) plôch určených na odňatie poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov.

- **Záväznú časť územného plánu obce v textovej časti tvoria regulačné listy s**

regulačnými podmienkami jednotlivých priestorovo-funkčných celkov, ktoré obsahujú:

- a) číselné alebo iné označenie alebo názov priestorovo-funkčného celku alebo jeho priestorovofunkčnej časti,
- b) grafickú schému polohy a vymedzenie priestorovo-funkčného celku alebo jeho priestorovo-funkčnej časti,
- c) plošnú výmeru priestorovo-funkčného celku alebo jeho priestorovo-funkčnej časti,
- d) identifikáciu polohy a stručnú charakteristiku priestorovo-funkčného celku alebo jeho priestorovofunkčnej časti,
- e) priestorové usporiadanie územia s uvedením parametrov základných regulatívov a podľa potreby voliteľných regulatívov pre plochy priestorovo-funkčných celkov, priestorovo-funkčných častí a pozemkov,
- f) funkčné využívanie územia s uvedením základnej funkcie a jednej alebo viacerých neprípustných funkcií a podľa potreby jednej alebo viacerých prípustných funkcií,
- g) súpis plôch a koridorov pre umiestnenie stavieb vo verejnom záujme a súpis plôch pre umiestnenie zelenej infraštruktúry vo verejnom záujme s uvedením ich druhu a účelu,
- h) súpis osobitných území, ak sú na území priestorovo-funkčného celku alebo jeho priestorovofunkčnej časti navrhované,
- i) identifikáciu územia, pamiatkovej rezervácie alebo pamiatkovej zóny, ak sa v priestorovo-funkčnom celku alebo jeho priestorovo-funkčnej časti nachádzajú, pre ktoré je potrebné obstaráť územný plán zóny,
- j) určenie ostatných území, v priestorovo-funkčnom celku alebo jeho priestorovo-funkčnej časti, pre ktoré je potrebné obstaráť územný plán zóny.

Záväznú časť územného plánu obce v grafickej časti tvorí regulačný výkres, ktorý grafickými prostriedkami a opismi vyjadruje priestorovú a funkčnú reguláciu územia, a ktorý obsahuje

- a) základné údaje,
- b) hranicu územia obce,
- c) hranicu zastavaného územia obce,
- d) členenie územia na priestorovo-funkčné celky alebo na priestorovo-funkčné časti,
- e) priestorovú reguláciu vyjadrenú prostredníctvom základných regulatívov a podľa potreby voliteľných regulatívov priestorového usporiadania územia,
- f) reguláciu funkčného využívania územia s uvedením základnej funkcie a jednej alebo viacerých neprípustných funkcií a podľa potreby jednej alebo viacerých prípustných funkcií,
- g) priemet plôch a koridorov pre umiestnenie stavieb vo verejnom záujme a priemet plôch pre umiestnenie zelenej infraštruktúry vo verejnom záujme,
- h) priemet osobitných území,
- i) priemet území, v ktorých sa nachádzajú pamiatkové rezervácie alebo pamiatkové zóny, pre ktoré je potrebné obstaráť územný plán zóny,

j) **priemet ostatných území, pre ktoré je potrebné obstaráť územný plán zóny,**

8.2. Požiadavky na spôsob spracovania územného plánu obce (§13 Vyhlášky č.392/23 Z.z.).

Požiadavky:

- textová časť informatívnej časti a textová časť záväznej časti územného plánu obce sa spracujú ako dva samostatné dokumenty, ak sa územný plán obce spracuje v členení na priestorovo funkčné celky a priestorovo funkčné časti, regulačné listy v textovej časti záväznej časti územného plánu obce sa spracujú v členení podľa jednotlivých priestorovo-funkčných častí,
- grafická časť záväznej časti územného plánu obce sa spracuje v elektronickej podobe na podklade mapového diela v záväznom geodetickom referenčnom systéme v podrobnosti spracovania výkresu priestorovej a funkčnej regulácie v mierke 1 : 5000; ak je potrebná väčšia podrobnosť spracovania pre zastavané územie obce sa môže spracovať v mierke 1 : 2 000,
- ak to dovoľuje alebo si to vyžaduje prehľadnosť a rozlíšenie zobrazovaných javov a skutočností alebo regulačných podmienok rozvoja územia, je prípustné jednotlivé výkresy informatívnej časti alebo záväznej časti zlučovať alebo rozdeľovať na viacero formátov, ktoré zobrazujú inú skupinu javov, skutočností alebo regulačných podmienok, pričom mierka ich zobrazenia je rovnaká,
- územný plán sa spracuje v elektronickej podobe, v strojovo čitateľnom formáte vrátane priestorových údajov vo vektorovej forme,
- základné podklady, ktoré sa použijú pre spracovanie územného plánu sú digitálny obraz Slovenskej republiky (§ 25 ods. 4 zákona) a priestorové údaje z informačného systému geodézie,
- pre spracovanie územného plánu sa použijú priestorové údaje primerane k mierke jej spracovania (*Jednotným štandardom výmenného dátového formátu odovzdávaných dát územnej štúdie sa rozumejú požiadavky na dátové formáty pre jednotlivé skupiny odovzdávaných dát, priestorovú lokalizáciu odovzdávaných dát, rozlíšenie rastrových dát, obsah metaúdajov a dátový formát metaúdajov*),
- odovzdávané dáta územného plánu musia spĺňať požiadavky uvedené v prílohe č. 3 a 4 Vyhlášky Úradu pre územné plánovanie a výstavbu SR č. 153/2024 Z.z. o štandardoch a metodike spracovania územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov.

územný plán bude spracovaný v komplexnom rozsahu a štruktúre v rozsahu textovej a grafickej ako:

A. Textová a tabuľková časť členená na:

- A.1. Informatívna časť
- A.2. Záväzná časť:

B. Grafická časť

- B.1. Širšie vzťahy
- B.2. Výkres problémových javov (limity a potenciály územia)
- B.3. Výkres komplexného urbanistického návrhu
- B.4. Výkres verejnej dopravnej vybavenosti
- B.5. Výkres verejnej technickej vybavenosti
- B.6. Výkres krajinej štruktúry a územný systém ekologickej stability

B.7.	Výkres návrhu regulácie funkčného využitia a priestorová regulácia (vymedzenie regulovaných priestorov)	M 1: 5000
	alt. M 1: 2 000, – grafická časť bude vyhotovená v dohodnutom formáte	M 1: 5000
		M 1: 5000

M 1: 10 000

M 1: 5000

M 1: 5000

Grafickú časť vypracovať a dodať v digitálnej forme v programovom prostredí Archicad, QGIS (dwg, dgn, dxf, shp).

Odovzdané bude 1x v tlačenej verzii. Geodáta a pdf. verzia bude odovzdaná na elektronickom nosiči podľa dohody.

8.3. Požiadavky na metodiku a minimálny požadovaný rozsah a usporiadanie údajov záväznej textovej časti územného plánu (podľa Vyhlášky č. 153/2024 Z.z. o štandardoch a metodike spracovania územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov).

Požiadavka na minimálny obsah a rozsah spracovania územného plánu obce Červenica je podľa Metodiky v Prílohe č. 6 Vyhlášky č. 153/2024 Z.z. o štandardoch a metodike spracovania územnoplánovacej dokumentácie a územnoplánovacích podkladov v rozsahu územného plánu obce.

Požiadavky:

Regulačnú časť územného plánu **v textovej časti** bude tvoriť:

- Regulačný list priestorovo-funkčného celku, ktorý sa nečlení na priestorovo-funkčné časti a na skupiny pozemkov podľa prílohy č. 1 bod 5
- Regulačný list priestorovo-funkčného celku, ktorý sa člení na priestorovo-funkčné časti podľa prílohy č. 1 bod 6
- Regulačný list priestorovo-funkčného celku, ktorý sa člení na skupiny pozemkov podľa prílohy č. 1 bod 7
- Regulačný list priestorovo-funkčného celku, ktorý sa člení na priestorovo-funkčné časti a na skupiny pozemkov podľa prílohy č. 1 bod 8

Regulačnú časť územného plánu v grafickej časti bude tvoriť regulačný výkres, ktorý grafickými prostriedkami sa bude riadiť štandardizovanými javmi územného plánu obce pre mierku spracovania 1 : 5 000 v zmysle §3 písm. c), rešpektovať požiadavky na jednotný štandard grafického vyjadrenia štandardizovaných javov záväznej grafickej časti územného plánu podľa a Prílohy č. 2 – Grafický štandard javov -regulačný výkres územného plánu obce.

8.4. Požiadavky na vymedzenie plôch pre verejnoprospešné stavby

V zmysle zákona č. 200/2022 Z.z. o územnom plánovaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ÚP“) a Vyhlášky č. 392/2023 Z.z. o obsahu a spôsobe spracovania

územnoplánovacej dokumentácie a o územnoplánovacích podkladoch a všeobecných požiadavkách na priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia (ďalej len „Vyhláška“) vymedzí územný plán obce Červenica verejnoprospešné stavby, pre ktoré je možné vyvlastniť pozemky a stavby za účelom zabezpečenia verejnoprospešných služieb a verejného technického vybavenia územia podporujúceho rozvoj územia a ochranu životného prostredia.

Požiadavky:

pri návrhu plôch na verejnoprospešné stavby je potrebné uvažovať s verejnoprospešnými stavbami hlavne v týchto kategóriách:

- dopravné a líniové stavby a zariadenia miestneho významu (miestne a účelové cesty, pešie komunikácie, cyklotrasy),
- energetické a vodohospodárske stavby a zariadenia miestneho významu, vrátane protipovodňových opatrení,
- plochy pre verejné priestranstvá, nekomerčné zariadenia občianskeho vybavenosti, športu a oddychu,
- plochy pre verejné priestory „zelenej“ a „modrej“ infraštruktúry,

- návrh vymedzenia verejnoprospešných stavieb bude súčasťou záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie,

- premietnuť plochy pre verejnoprospešné stavby do samostatnej schémy záväzných častí,

- verejnoprospešné stavby stanovené v záväznej časti nadradenej ÚPD „ÚPN VÚC Prešovského kraja“ v znení doterajších zmien a doplnkov, ktoré sa vzťahujú na riešené územie obce Červenica zapracovať do návrhu verejnoprospešných stavieb.

9. Informácie o potrebe vypracovania variantného návrhu riešenia.

Územný plán bude vypracovaný v jednom invariantnom riešení optimálneho funkčného využitia a priestorového usporiadania navrhovanej koncepcie územného rozvoja územia obce Červenica v súlade s platnou územnoplánovacou dokumentáciou Územného plánu veľkého územného celku

Prešovského kraja neskôr s Koncepciou rozvoja regiónu Prešovského kraja. Variantné riešenia sa nevyžadujú.